

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2.1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-4
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-8
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-13
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-17
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรดิน	3-10
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-2
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9

บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
	5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
	5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
	5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน	6-1
	6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
	6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
	6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
	6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
	6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
	7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
	7.2 ตัวชี้วัด	7-1
	7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564	7-1
	7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
	7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
	7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-7
	เอกสารอ้างอิง	อ1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2532-2561	2-10
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-14
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562	2-17
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562	2-18
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562	2-20
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562	2-24
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-6
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-13
3-4 สมบัติที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-14
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-17
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	4-4
5-1 ัฒนภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	5-8
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564	7-8
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-10
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2564-2568)	7-12

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-5
2-2	ความลาดชัน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-6
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-7
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดเชียงใหม่	2-11
2-5	สมมูลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่	2-12
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-16
2-7	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	2-18
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562	2-25
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-3
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-4
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-5
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-8
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-9
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-15
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-16
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	3-18
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	4-5
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	4-8
4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	4-9
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	6-13
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	6-14
7-1	ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	7-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จ ภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อ หน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2564 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการ กำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพ การใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำชั้นบนดินและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“**ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค้ำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“**ดิน**” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพยานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“**การใช้ที่ดิน**” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“**การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน**” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“**การวางแผนการใช้ที่ดิน**” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการ

เพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์ ประเพณีเด่น”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ราบระหว่างหุบเขาทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอ เชียงดาว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ 82 กิโลเมตร สามารถเดินทางมาได้โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1178 (ถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย) มีอาณาเขตโดยรอบเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและป่าเชียงดาว

ทิศเหนือ	จากลำห้วยแม่งาย จรดตำบลทุ่งข้าวพวง
ทิศใต้	ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 สายเชียงใหม่-ฝาง และป่าสงวนแห่งชาติดอยเชียงดาว (บริเวณหมู่ที่ 4 บ้านแม่ฮ่อง) จรดตำบลเชียงดาว
ทิศตะวันออก	<p>หลักเขตที่ 3 ตั้งอยู่ตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว ตรงจุดที่อยู่ตามแนวเส้น ตั้งฉากกับศูนย์กลางถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย ตรงจุดที่อยู่ห่างจากริมสะพานข้ามลำห้วยโป่งขามฝั่งใต้ ระยะทาง 250 เมตร ไปทางทิศใต้ ถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย (บริเวณหมู่ที่ 2 บ้านเมืองงายใต้)</p> <p>หลักเขตที่ 4 ตั้งอยู่แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว ตรงจุดที่อยู่แนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย ตรงจุดที่อยู่ห่างจากริมสะพานข้ามห้วยลำน้ำแม่ฮ่องฝั่งเหนือไปทาง ทิศเหนือระยะทาง 500 เมตร ตามแนวถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย (บริเวณหมู่ที่ 10 บ้านสัน)</p> <p>หลักเขตที่ 5 ตั้งอยู่แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว ตรงจุดที่อยู่ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะทาง 600 เมตร กับถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย (บริเวณหมู่ที่ 4 บ้านแม่ฮ่อง) จรดตำบลปิงโค้ง</p>
ทิศตะวันตก	หลักเขตที่ 6 ตั้งอยู่ตรงจุดลำน้ำแม่ฮ่องฝั่งใต้บรรจบกับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยเชียงดาว จรดตำบลเวียงแหง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเมืองงายเหนือ	หมู่ที่ 7 บ้านขุนฮ้อน
หมู่ที่ 2 บ้านเมืองงายใต้	หมู่ที่ 8 บ้านสหกรณ์
หมู่ที่ 3 บ้านใหม่	หมู่ที่ 9 บ้านม่วงงัม

หมู่ที่ 4 บ้านแม่ซ้อน

หมู่ที่ 10 บ้านสัน

หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย

หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัว

หมู่ที่ 6 บ้านหนองชะแตะ

ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งการปกครองเป็น 2 เทศบาล

1) เทศบาลตำบลเมืองงาย

หมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเมืองงาย ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านเมืองงายเหนือ

หมู่ที่ 2 บ้านเมืองงายใต้

หมู่ที่ 3 บ้านใหม่

หมู่ที่ 4 บ้านแม่ซ้อน

หมู่ที่ 9 บ้านม่วงงัม

หมู่ที่ 10 บ้านสัน

หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัว

2) เทศบาลพระธาตุปู่กำ

หมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเมืองงาย ประกอบด้วย

2.1) จำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบเทศบาลตำบลพระธาตุปู่กำ บางส่วน

จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านเมืองงาย (สันป่าไหนด)

หมู่ที่ 4 บ้านแม่ซ้อน (หน้าค่ายพิชิตปรีชากร)

หมู่ที่ 9 บ้านม่วงงัม (แม่จาใต้)

หมู่ที่ 10 บ้านสัน

หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัว (ห้วยโป่งขาม)

2.2) จำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบเทศบาลตำบลพระธาตุปู่กำ เต็มทั้ง

หมู่บ้าน จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย

หมู่ที่ 6 บ้านหนองชะแตะ

หมู่ที่ 7 บ้านขุนซ้อน

หมู่ที่ 8 บ้านสหกรณ์

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ตามตำนานเล่าขานสืบทอดกันมา ชื่อ เมืองงาย มาจาก สมเด็จพระนเรศวรได้ยกทัพไปตีเมืองพม่า โดยเลาะขึ้นมาตามลำน้ำแดงและได้มาแวะพักทัพกินข้าวที่เมืองงาย ณ ปัจจุบัน โดยในเวลานั้นเป็นเวลาในช่วงเช้า โดยภาษาล้านนาหรือคำเมืองในเมื่อก่อน กินข้าวเช้า ก็คือ กินข้าวงาย เลยได้ชื่อว่า เมืองงาย ในปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นเกิดและโตที่นี่ จุดเด่น ของตำบลเมืองงาย มีสถานที่ที่สำคัญ คือ พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชานุสรณ์ เป็นสถูปที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถาน เทิดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งอยู่ในพื้นที่ ม.2 ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ 98 นับถือ ศาสนาพุทธ โดยมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธจำนวน 9 วัดตามหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1	วัดเชียงยืน	หมู่ที่ 8	วัดสหกรณ์
หมู่ที่ 2	วัดเชียงมั่น	หมู่ที่ 9	วัดอัมพาราม
หมู่ที่ 3	วัดศรีบุญเรือง	หมู่ที่ 10	วัดกลางทุ่ง
หมู่ที่ 4	วัดสะอาดชัยศรี	หมู่ที่ 11	สำนักสงฆ์มิ่งคลนิมิต
หมู่ที่ 5	วัดพระธาตูปูก่า		

ประชากรประมาณร้อยละ 2 นับถือศาสนาอื่นๆ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในเขตเทศบาลถือปฏิบัติสืบมาและอนุรักษ์ไว้มีดังนี้

- 1) ประเพณีสงกรานต์ จัดขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี ประกอบด้วยพิธีรดน้ำหัวผู้เฒ่าผู้แก่และบุคคลที่ประชาชนในเขตเทศบาลให้ความเคารพนับถือ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายอำเภอเชียงดาว นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองงาย
- 2) สรงน้ำพระสถูปเจดีย์พระนเรศวรมหาราช จัดขึ้นในวันที่ 16 เมษายนของทุกปี โดยส่วนงานราชการ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไปจะร่วมกันเดินขบวนมาทำพิธีที่พระสถูปฯ
- 3) พิธีงานวันยุทธหัตถี จัดขึ้นในวันที่ 18 มกราคมของทุกปี มีการจัดพิธีบวงสรวงแบบพราหมณ์ และมีการถวายพานพุ่มสักการะของส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป
- 4) พิธีวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จัดขึ้นในวันที่ 25 เมษายนของทุกปี มีการจัดพิธีบวงสรวงแบบพราหมณ์ และมีการถวายพานพุ่มสักการะของส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป
- 5) ประเพณีแห่เทียนพรรษา จัดขึ้นในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ประมาณเดือนกรกฎาคมของทุกปี โดยมีการตั้งขบวนแห่เทียนพรรษาในบริเวณสำนักงานเทศบาล แล้วแห่เทียนพรรษาไปถวายยังวัดในเขตเทศบาล

6) ประเพณีลอยกระทง เทศบาลตำบลเมืองงาย ได้จัดประเพณีลอยกระทง ประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยดำเนินการกิจกรรมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การส่งเสริมการทำซุ้มประตูป่า การทำกระทงจากใบตอง

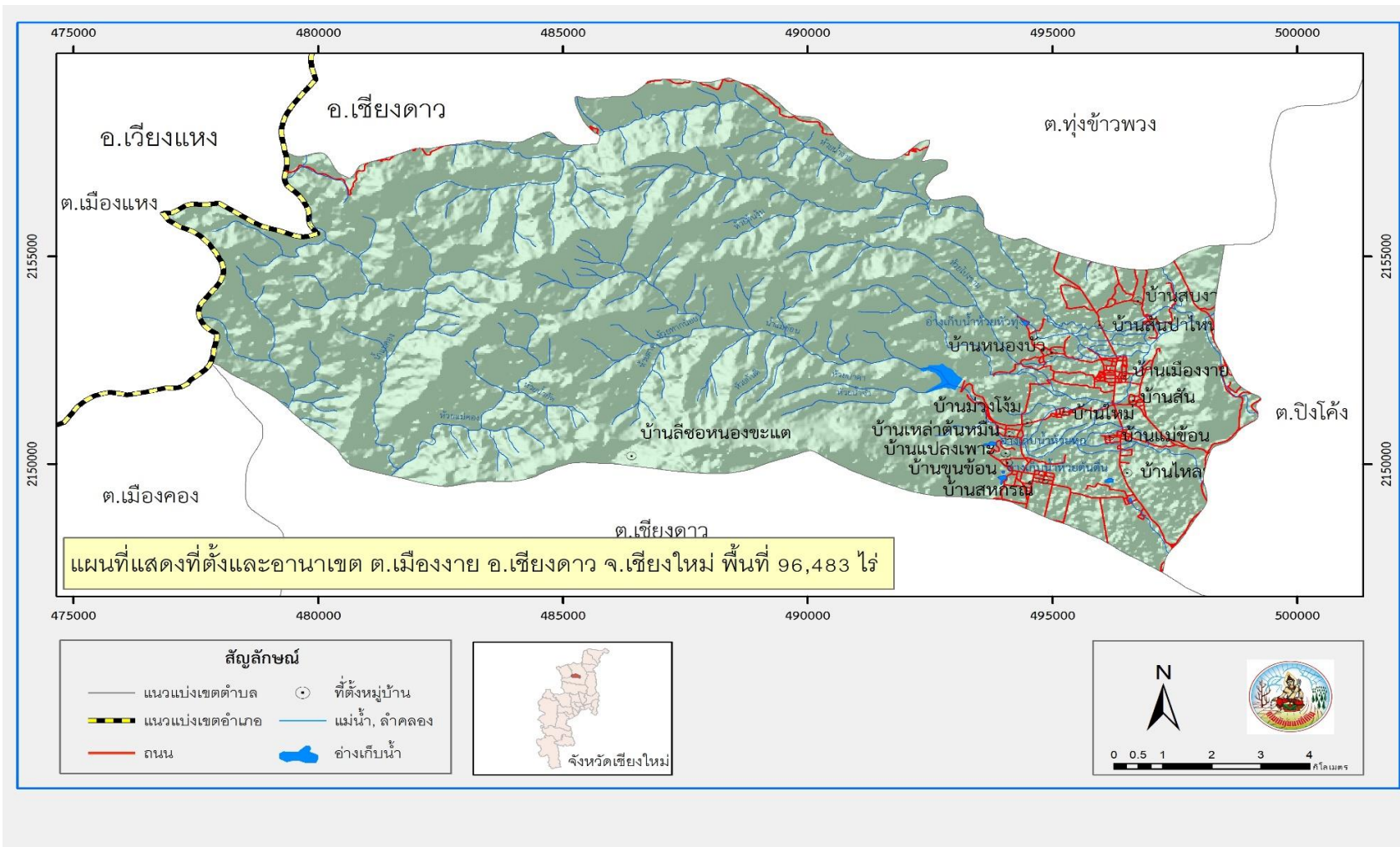
2.4 สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของชุมชนเทศบาลตำบลเมืองงาย ลักษณะเป็นพื้นที่ราบมีลำน้ำ หลายสายไหล ผ่านชุมชน โดยด้านทิศเหนือสุดเป็นห้วยแม่งาย ถัดมาคือ ลำน้ำโป่งขาม ลำน้ำแม่ซ้อน ด้านทิศตะวันตก มีห้วยท่าล้อ ลำน้ำต่าง ๆ เหล่านี้ไหลลงสู่แม่น้ำปิงทางทิศตะวันออก

(รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

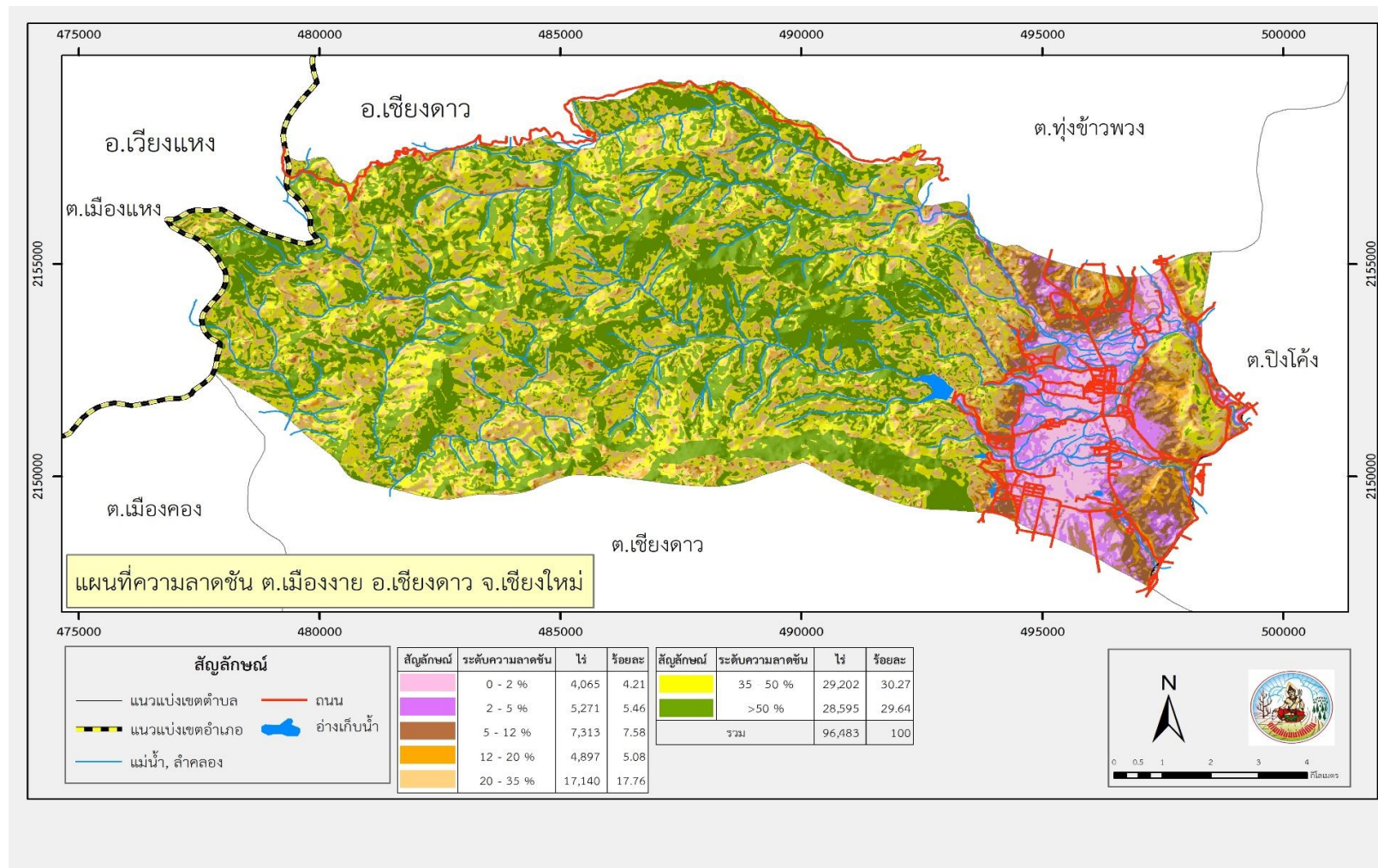
แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

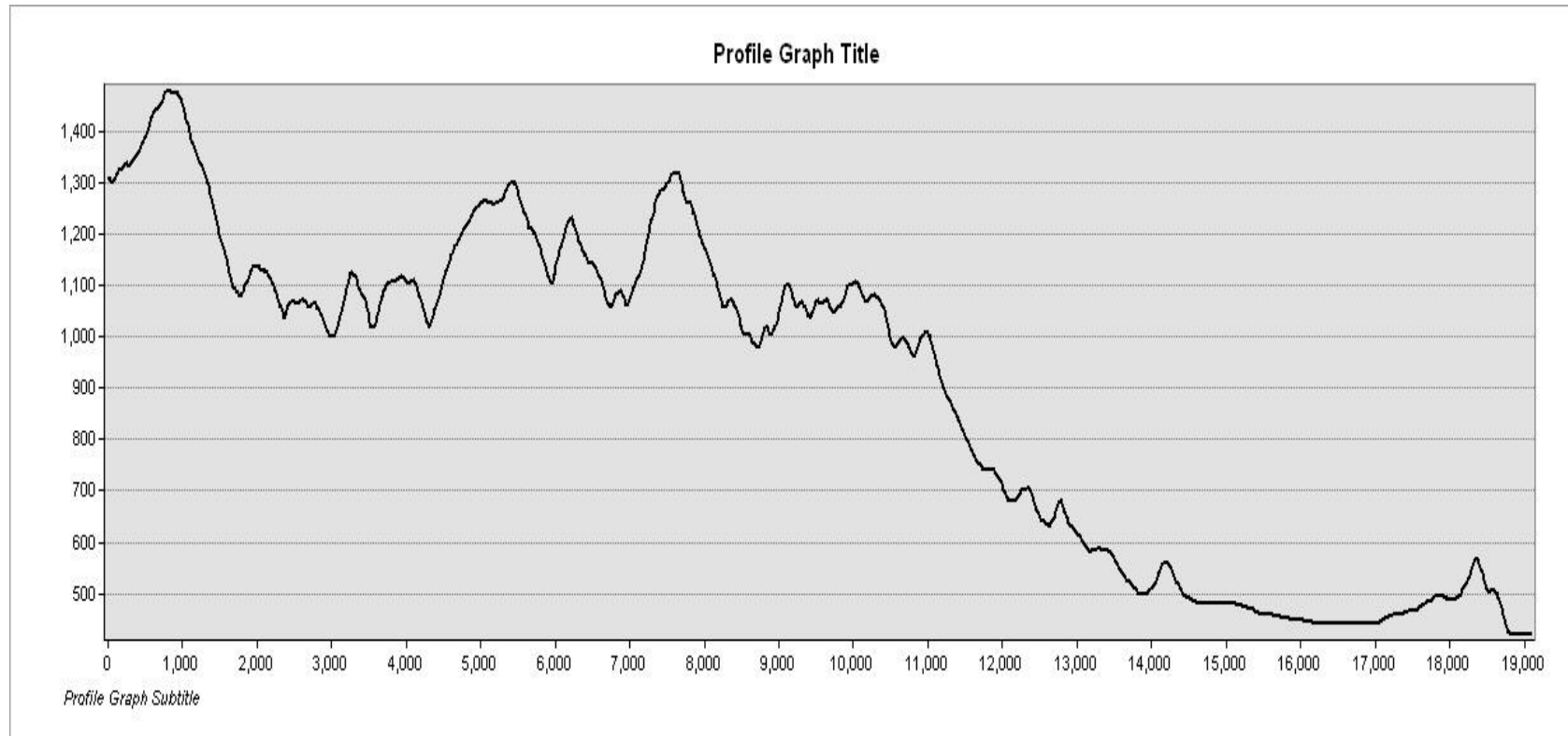
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเมืองาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

สภาพอากาศโดยทั่วไปของตำบลเมืองงาย มีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน ฤดูฝน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะแห้งแล้งและหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เดือนที่มีฝนตกหนักที่สุดคือ เดือนสิงหาคม

2.5.2 อุณหภูมิ

อุณหภูมิเฉลี่ยในอำเภอเชียงดาว พบว่าฤดูร้อนมีระยะเวลา 1.9 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม ถึงวันที่ 8 พฤษภาคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันสูงกว่า 33°C โดยวันที่ที่มีอากาศร้อนที่สุดของปีคือ 13 เมษายน โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 35°C และต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 22°C ฤดูกาลหนาวมีระยะเวลา 2.3 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 25 มกราคม และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยรายวันต่ำกว่า 28°C วันที่ที่มีอากาศหนาวที่สุดของปีคือ 24 มกราคม โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 14°C และสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 28°C

2.5.3 ฝน

บริเวณจังหวัดเชียงใหม่มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,100 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 118 เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 217 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 21 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลเมืองงายมีฝนอยู่ในช่วง 1,300-1,350 มิลลิเมตร

2.5.4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศเชียงใหม่ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่มีน้ำเพียงพอ (Utilized period) คือ ช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่าครึ่งหนึ่งของค่าศักยภาพของการระเหยน้ำ (0.5PET) แต่ไม่เกินค่าศักยภาพของการระเหยน้ำ อยู่ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงช่วงที่กลางเดือนตุลาคม แสดงว่าปริมาณน้ำฝนในช่วงดังกล่าวทำให้ดินมีความชื้นเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช

ช่วงขาดน้ำ (Deficit period) คือ ช่วงที่มีปริมาณฝนตกน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของค่าศักยภาพของการระเหยน้ำ (0.5PET) อยู่ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนจนถึงปลายเดือนเมษายนของปีถัดไป แสดงว่าปริมาณน้ำฝนในช่วงดังกล่าวมีไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช

ช่วงน้ำมากเกินไป (Surplus water period) คือ ช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าศักยภาพของการระเหยน้ำ (PET) อยู่ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤษภาคมและช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงปลายเดือนตุลาคม แสดงว่าปริมาณน้ำฝนในช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่ความสมดุลของน้ำในดินมีมากเกินไปความต้องการของพืช

อาจกล่าวโดยสรุปว่า ฤดูกาลเพาะปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝนจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนไปจนถึงประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน จากช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงปลายเดือนเมษายนจะเป็นช่วงการขาดน้ำของพืช หากทำการเพาะปลูกในช่วงเวลาดังกล่าว จะต้องมีระบบการชลประทานหรือแหล่งน้ำเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมเท่านั้นจึงจะให้ผลตอบแทนคุ้มค่า

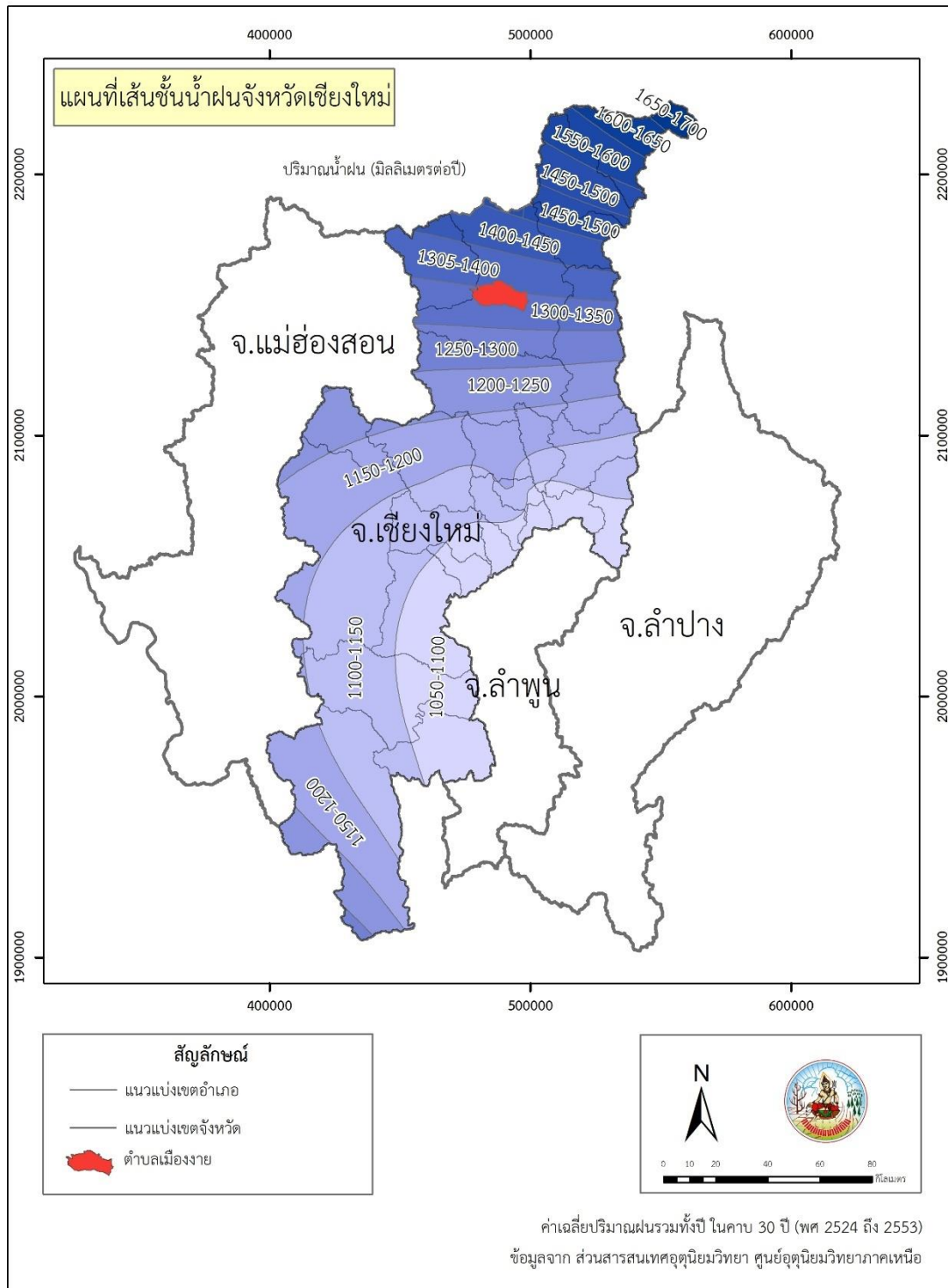
(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2532-2561

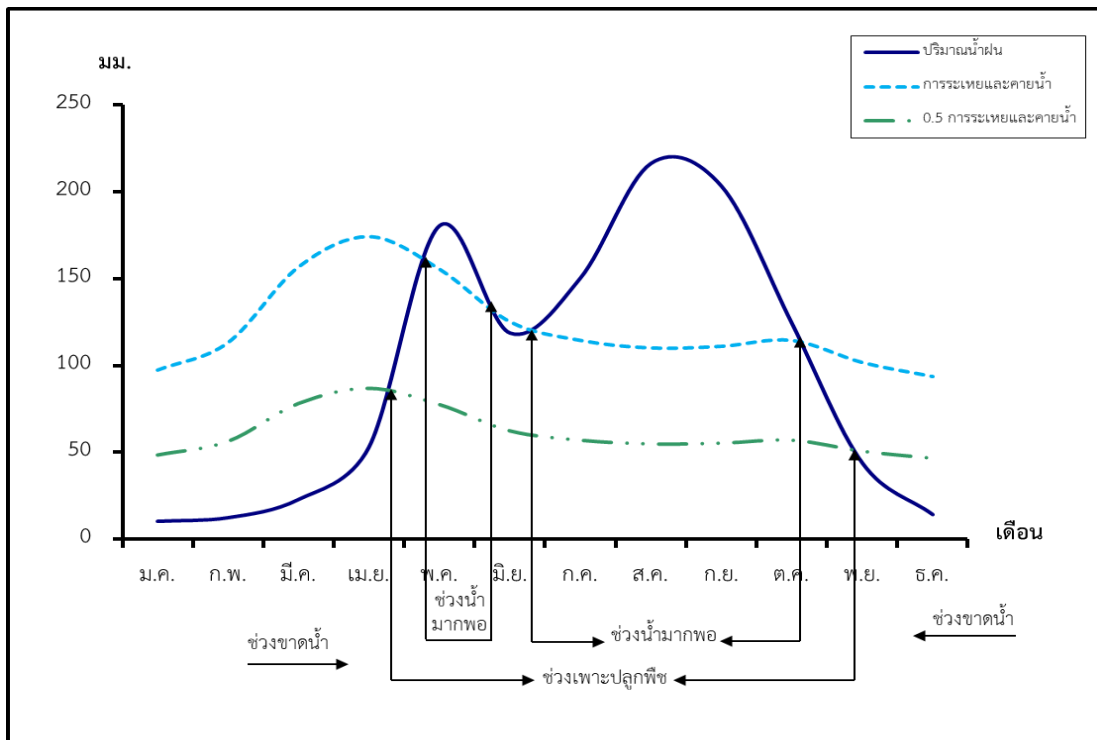
เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	15.4	29.9	21.8	69.0	10.4	1.4	10.4	97.3
ก.พ.	16.6	32.7	24.1	59.0	12.5	1.2	12.5	113.1
มี.ค.	20	35.2	27.2	54.0	23.0	3.2	23.0	156.6
เม.ย.	23.2	36.6	29.4	58.0	53.2	7	53.2	174.0
พ.ค.	24	34.4	28.4	72.0	180.7	15.8	180.7	155.3
มิ.ย.	24.3	33	27.9	77.0	118.9	16.8	118.9	125.1
ก.ค.	24.1	31.9	27.9	79.0	150.6	19.5	150.6	114.4
ส.ค.	23.9	31.6	26.9	82.0	216.6	20.9	216.6	110.1
ก.ย.	23.6	31.9	26.9	80.0	203.6	18.4	203.6	111.0
ต.ค.	22.5	31.6	26.3	79.0	124.5	12.1	124.5	114.4
พ.ย.	19.8	30.7	24.5	75.0	44.0	4.4	44.0	101.7
ธ.ค.	16.7	29	22.1	73.0	14.3	2	14.3	93.6
รวม	-	-	-	-	1,152.3	122.7	1,152.3	1,466.6
เฉลี่ย	26.07	32.38	26.1	76.1	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,634 ไร่ หรือร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 15,721 ไร่ หรือร้อยละ 16.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 3,855 ไร่ หรือร้อยละ 3.99 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาที่ลุ่ม นาที่ดอน
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 4,795 ไร่ หรือร้อยละ 4.96. ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ข้าวโพด
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 368 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา สัก
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 5,817 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ส้ม ลิ้นจี่ ลำไย มะม่วง
 - 2.5) พืชผัก และ ไร่มวนเวียนร้าง มีเนื้อที่ 858 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก กระเทียม
 - 2.6) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 28 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 74,851 ไร่ หรือร้อยละ 77.58 ของพื้นที่ตำบล
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 526 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ลำห้วย อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 751 ไร่ หรือร้อยละ 0.78 ของพื้นที่ตำบล

(ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	หมู่บ้านบนพื้นที่ราบ	4,634	4.80
A	พื้นที่เกษตรกรรม	15,721	16.29
A101	นาข้าว	2,516	2.61
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	332	0.34
A101+A502	นาข้าว+พืชผัก	1,007	1.04
A200	ไร่ร้าง	146	0.15
A201	พืชไร่ผสม	1,530	1.59
A202	ข้าวโพด	2,566	2.66
A204	มันสำปะหลัง	51	0.05
A216	ข้าวไร่	502	0.52
A302	ยางพารา	105	0.11
A305	สั๊ก	263	0.27
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	89	0.09
A401	ไม้ผลผสม	396	0.41
A402	ส้ม	478	0.50
A406	ลิ้นจี่	40	0.04
A406/A413	ลิ้นจี่/ลำไย	111	0.12
A407	มะม่วง	128	0.13
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	1,462	1.52
A413	ลำไย	3,076	3.19
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	37	0.04
A502	พืชผัก	259	0.27
A600	ไร่มุมนเวียนร้าง	599	0.62
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	28	0.03
F	พื้นที่ป่าไม้	74,851	77.58
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	51	0.05
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	19,994	20.72

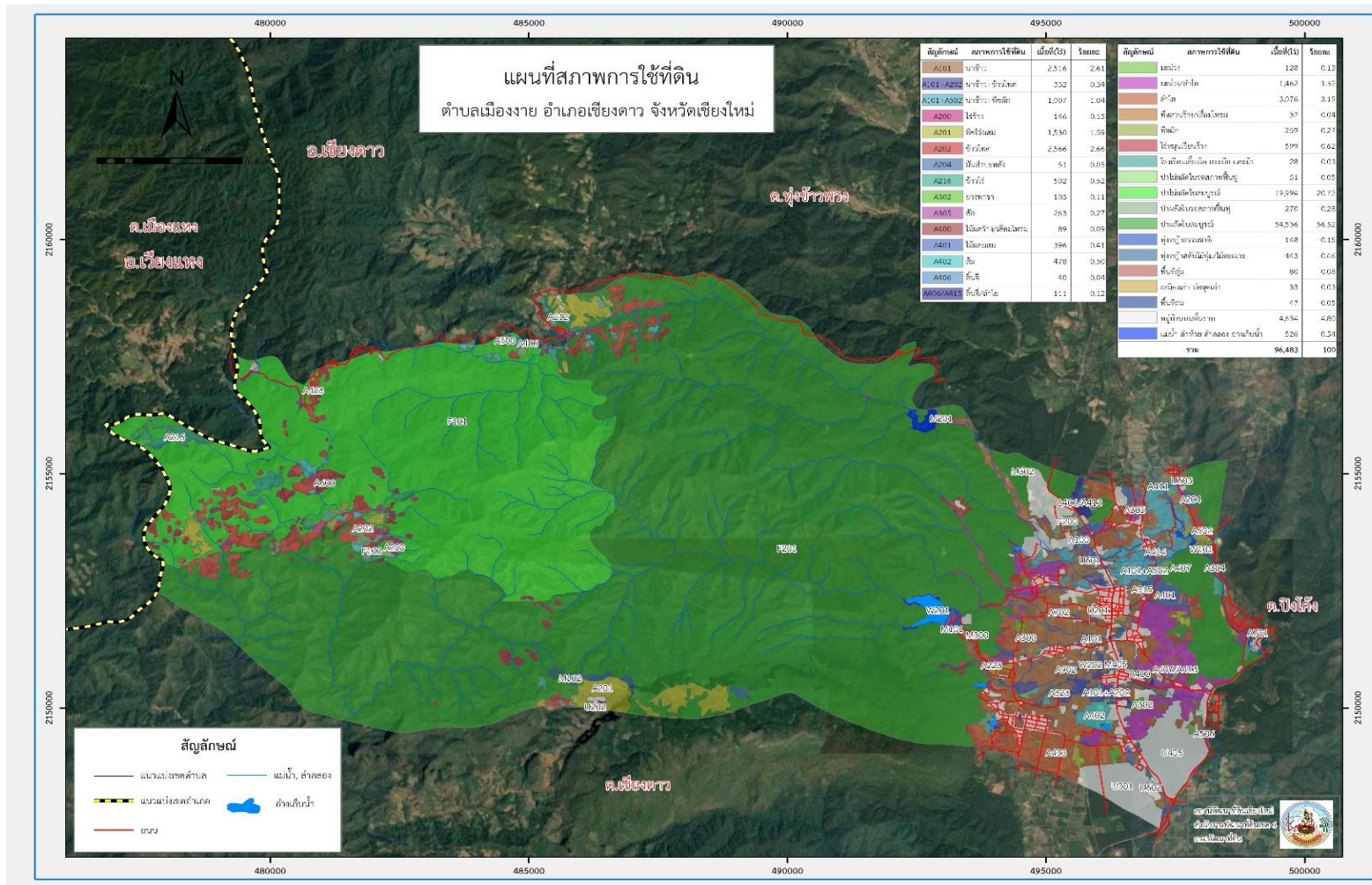
แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	270	0.28
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	54,536	56.52
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	751	0.78
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	148	0.15
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	443	0.46
M201	พื้นที่ลุ่ม	80	0.08
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	33	0.03
M405	พื้นที่ถม	47	0.05
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	526	0.54
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		96,483	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองยาง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองยาง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2562 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเมืองงาย มีประชากรรวม 5,598คน แยกเป็นชาย 2,708 คน เป็นหญิง 2,890 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,592 ครัวเรือน

ตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเมืองงาย	2,592	2,708	2,890	5,598
หมู่ที่ 1 บ้านเมืองงายเหนือ	278	231	299	530
หมู่ที่ 2 บ้านเมืองงายใต้	534	450	506	956
หมู่ที่ 3 บ้านใหม่	215	258	255	513
หมู่ที่ 4 บ้านแม่ซ้อน	393	420	438	858
หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย	208	286	265	551
หมู่ที่ 6 บ้านหนองชะแตะ	49	58	42	100
หมู่ที่ 7 บ้านขุนซ้อน	122	180	183	363
หมู่ที่ 8 บ้านสหกรณ์	333	304	321	625
หมู่ที่ 9 บ้านม่วงงัม	114	135	161	296
หมู่ที่ 10 บ้านสัน	250	258	296	554
หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัว	96	128	124	252

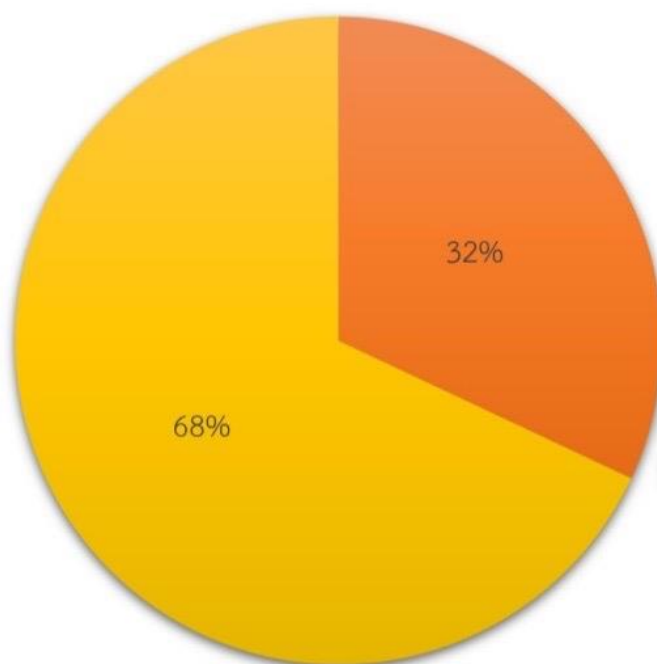
ที่มา : กรมการปกครอง (2562)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
ปี 2562

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	2,592	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร	829	32.00
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,763	68.00

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2562)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2562)

■ ครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 32.00%

■ ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ 68.00%

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2562 สภาพทั่วไปของตำบลเมืองงาย ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลเมืองงาย มีถนนสายหลัก อยู่ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ 82 กิโลเมตร สามารถเดินทางมาได้โดยทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1178 (ถนนสายแม่ฮ่องสอน-นาหวาย) ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองงายส่วนใหญ่ ใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาตำบลเชียงดาว โดยประชาชนมีการใช้ไฟฟ้าทุกครัวเรือน ถนนในเขตเทศบาลตำบลเมืองงาย มีโคมไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟส่องสว่าง) จำนวน 582 จุด เพื่อใช้ป้องกันการเกิดปัญหาอาชญากรรมและลดอุบัติเหตุ ปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะเทศบาลจึงไม่สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับถนน การแก้ปัญหาคือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลเมืองงายมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค มีระบบประปาภูเขา ส่วนใหญ่ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่งาย และบ่อน้ำตื้น โดยใช้เครื่องปั้มน้ำไฟฟ้า น้ำประปาในหมู่บ้าน น้ำบาดาล และน้ำบ่อ แต่ยังคงมีบางหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ ใช้อุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 เทศบาลตำบลเมืองงาย 1 แห่ง เทศบาลพระธาตุปู่กำ 1 แห่ง มีวัด(มหานิกาย) 9 แห่งหน่วยบริการประชาชนสถานีตำรวจภูธรเชียงดาว (ต๋วยามตำรวจ) 1 แห่ง ศูนย์ OTOP ตำบล 1 แห่ง โรงสีข้าวเศรษฐกิจชุมชน 1 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชานุสรณ์

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
น้ำแม่คอง	1
น้ำแม่ซ้อน	1
ห้วยน้ำกั๊ด	1
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	1
โรงเรียนขยายโอกาส	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
วัด (มหานิกาย)	9
สำนักปฏิบัติธรรมวัดพระธาตุปู่ก่า	1
โบสถ์	1
หน่วยบริการประชาชนสถานีตำรวจภูธรเชียงดาว (ตุ้ยามตำรวจ)	1
ศูนย์ OTOP ตำบล	1
โรงสีข้าวเศรษฐกิจชุมชน	1
สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ	
พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชานุสรณ์	1

ที่มา: เทศบาลตำบลเมืองงาย-เทศบาลตำบลพระธาตุปู่ก่า(2562)

7) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลเมืองงายมีจำนวน 11 ราย คือ

(1) นาย สมบูรณ์ กันทา	หมอดินอาสาระดับตำบล
(2) นาย สมเด็จ เตชะ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(3) นาย สวิง แข็งแรง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(4) นาย ศรีวรรณ สามถ้วน	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(5) นาย จรัล แดงหมาก	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(6) นาย จะฟู แสนคำลือ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(7) นาย ม้วน สุวรรณ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(8) นาย ประสาน บุญสูง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(9) นาย นครทิพย์ พงศ์ธัญญาเขต	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(10) นาง อำภา ใจคำ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
(11) นาง วิลัย พรหมแดน	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ประชากรตำบลเมืองงายจำนวน 5,598 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 1.28 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน ลำไย ข้าวโพด กระทบเทียม พืชผักต่างๆ อาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป ด้านปศุสัตว์ ประชากรส่วนใหญ่จะเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน ส่วนผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคจะนำมาขายที่ ตลาดสดในเขตเทศบาล ได้แก่ โค กระบือ สุกร ไก่ เป็นต้น ด้านการบริการ มีรีสอร์ท ห้องพัก 1 แห่ง โฮมสเตย์ 3 แห่ง คาราโอเกะ 3 แห่ง

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลเมืองงาย ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน และมีอาชีพเสริมจากการรับจ้างทั่วไปนอกจากนี้ยังมีพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชานุสรณ์ ตั้งอยู่ที่บ้านเมืองงาย หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองงาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และเป็นถิ่นบึงเกลือเคารพัสการบูชาของประชาชนทั่วไป

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว ยางพารา ลำไย กระเทียม อาชีพรองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลเมืองงาย เนื่องจากชุมชนเทศบาลเมืองงาย เป็นชุมชนเกษตรกรรม อุตสาหกรรมที่มีอยู่ในชุมชนจึงเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคเกษตรกรรมได้แก่ โรงสีข้าวขนาดกลางและโรงสีข้าวขนาดเล็กในเขตเทศบาลตำบลเมืองงาย มีการประกอบอุตสาหกรรมขนาดเล็กดังนี้

โรงกลึงขนาดเล็ก	จำนวน 1 แห่ง	(ตั้งอยู่หมู่ที่ 2)
โรงผลิตน้ำตาล	จำนวน 2 แห่ง	(ตั้งอยู่หมู่ที่ 1, 4)
โรงสีข้าวขนาดกลาง	จำนวน 2 แห่ง	(ตั้งอยู่หมู่ที่ 2)
โรงสีข้าวเศรษฐกิจชุมชน	จำนวน 1 แห่ง	(ตั้งอยู่หมู่ที่ 3)

9.1.3) การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

การพาณิชย์

- สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 7 แห่ง
- ตลาดสด จำนวน 1 แห่ง
- ร้านค้าประเภทเครื่องอุปโภคและบริโภค จำนวน 30 แห่ง
- ประเภทบริการทั่วไป จำนวน 47 แห่ง

กลุ่มอาชีพ มีกลุ่มอาชีพ จำนวน 5 กลุ่ม

- (1) กลุ่มแม่บ้าน บ้านเมืองงายเหนือ หมู่ที่ 1
- (2) กลุ่มแม่บ้าน บ้านเมืองงาย หมู่ที่ 2
- (3) กลุ่มทำขนมจีนบ้านใหม่ หมู่ที่ 3
- (4) กลุ่มพัฒนาสตรีเมืองงาย หมู่ที่ 9
- (5) กลุ่มดอยนางชราบาล เทศบาลตำบลเมืองงาย

9.2) ด้านแรงงาน

ตลาดแรงงานในเขตพื้นที่ตำบลเมืองงายส่วนใหญ่เป็นแรงงานเพื่อการเกษตรกรรม จะมีการว่าจ้างแรงงานตามฤดูกาลผลิตและรับจ้าง

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ในพื้นที่เทศบาลตำบลเมืองงาย มีแหล่งน้ำ คือ อ่างเก็บน้ำแม่ซ้อน และ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ น้ำแม่คอง น้ำแม่ซ้อน ห้วยน้ำกาด ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูก แต่แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลเมืองงายในช่วงฤดูแล้ง

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

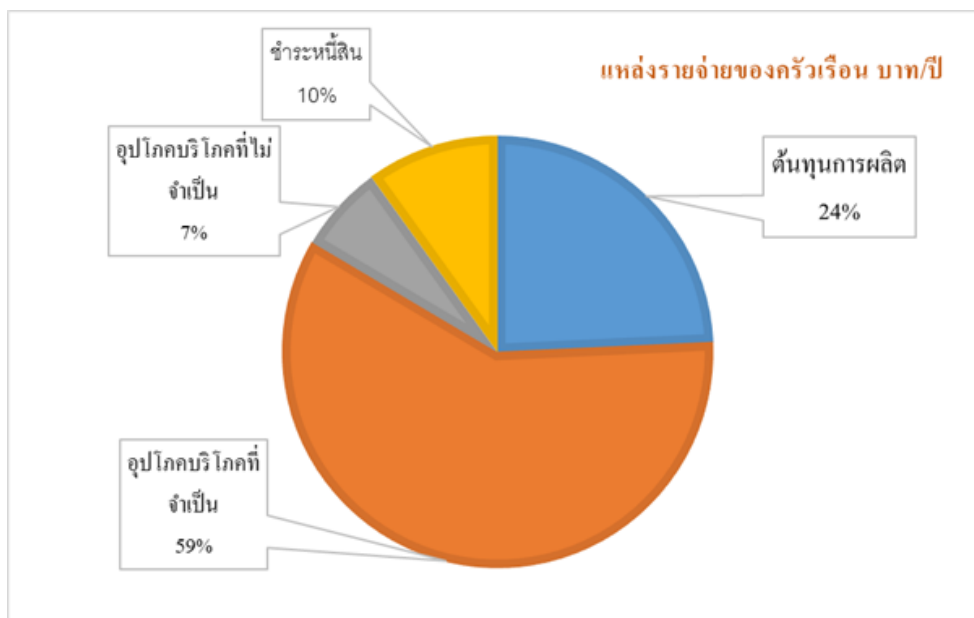
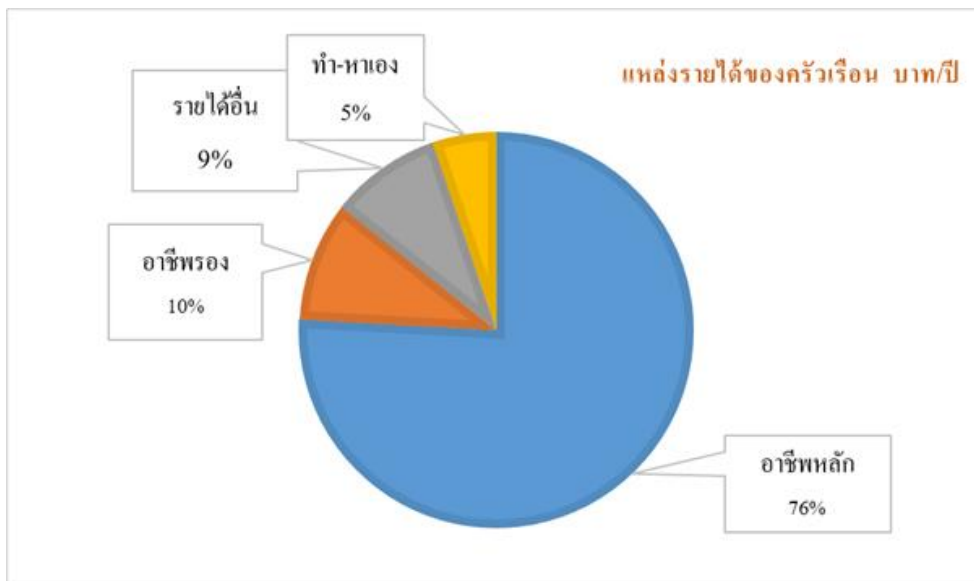
จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 236,340 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 87,888 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 133,707 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 51,455 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 102,633 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 36,433 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลเมืองงาย	179,311	23,110	21,615	12,302	236,340	87,888	133,707	51,455
หมู่ที่ 1 บ้านเมืองงายเหนือ	325,362	65,659	31,795	15,629	438,448	171,555	147,314	85,635
หมู่ที่ 2 บ้านเมืองงายใต้	180,668	17,777	30,515	4,901	233,863	91,486	133,730	52,315
หมู่ที่ 3 บ้านใหม่	113,396	13,524	19,686	10,978	157,585	66,027	100,872	42,265
หมู่ที่ 4 บ้านแม่ซ้อน	239,887	34,454	35,595	17,988	327,927	138,305	149,416	64,299
หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย	122,103	10,241	8,944	8,813	150,103	51,453	123,206	42,234
หมู่ที่ 6 บ้านหนองชะแตะ	115,416	13,541	12,750	11,500	153,208	54,073	107,083	37,794
หมู่ที่ 7 บ้านขุนซ้อน	119,178	8,767	8,767	8,767	145,479	50,571	119,589	41,571
หมู่ที่ 8 บ้านสหกรณ์	117,282	9,358	8,856	8,851	144,348	51,085	117,076	41,433
หมู่ที่ 9 บ้านม่วงงัม	280,804	46,746	33,310	14,985	375,848	118,392	279,384	86,655
หมู่ที่ 10 บ้านสัน	160,704	16,280	21,552	11,228	209,764	79,628	83,270	31,610
หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัว	197,618	17,858	25,995	21,687	263,162	94,194	109,836	40,192

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติผาแดง (เชียงดาว) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เชียงดาว และ ป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
อุทยานแห่งชาติ		
อุทยานแห่งชาติผาแดง	เล่ม 117 ตอนที่ 98 ก ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2543	718
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว	เล่ม 95 ตอนที่ 87 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2521	77,879
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว	เล่ม 90 ตอนที่ 81 วันที่ 10 กรกฎาคม 2516	84,211

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 80,571 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 4,375 ไร่
- เขตพื้นที่นอกเขตป่าตามกฎหมาย เนื้อที่ 11,537 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 58,160 ไร่
- ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 4,375
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 11,689 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 6,069 ไร่

- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 7,757 ไร่

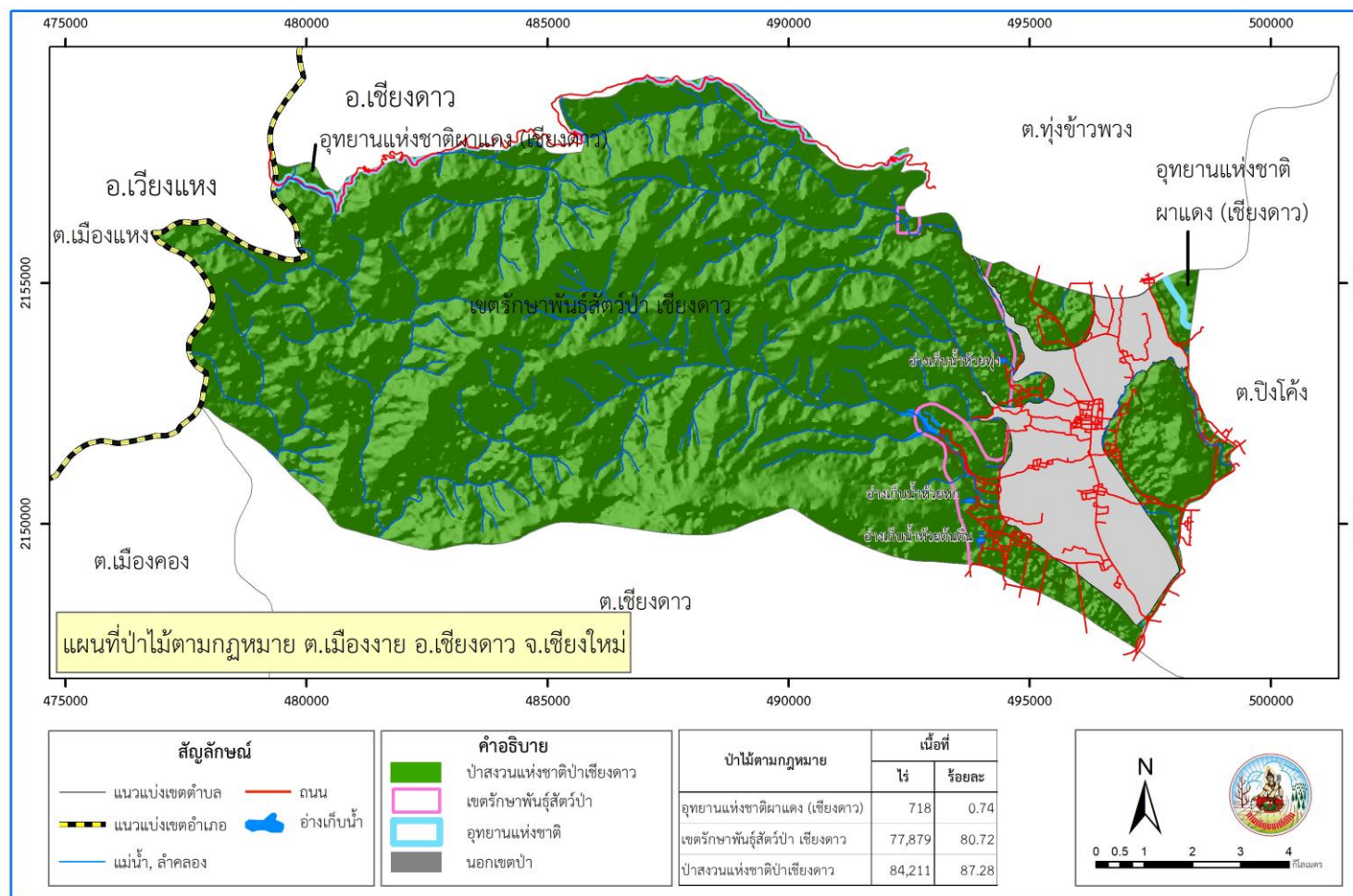
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 8,433 ไร่

ตั้งรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น
ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

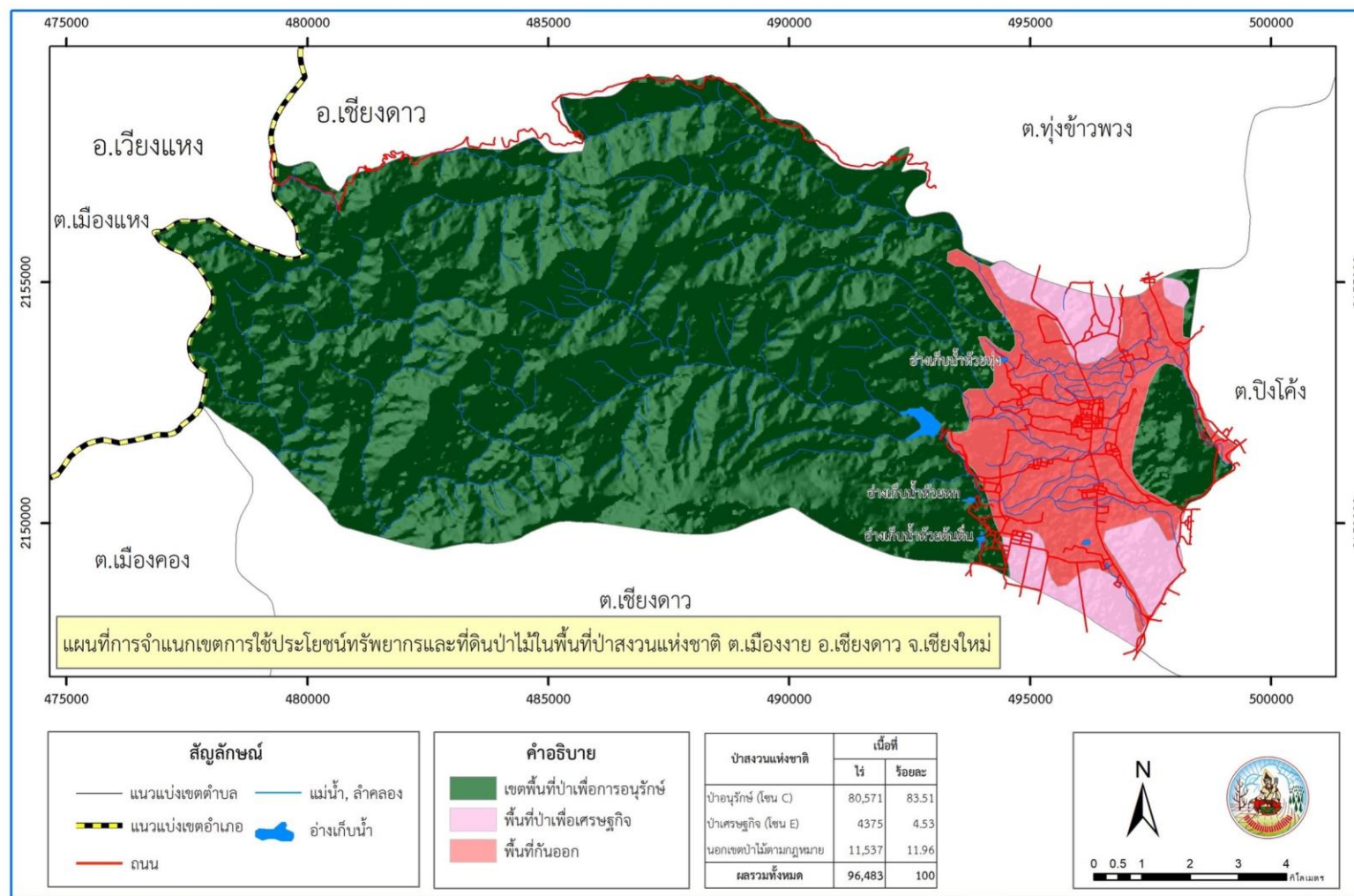
แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

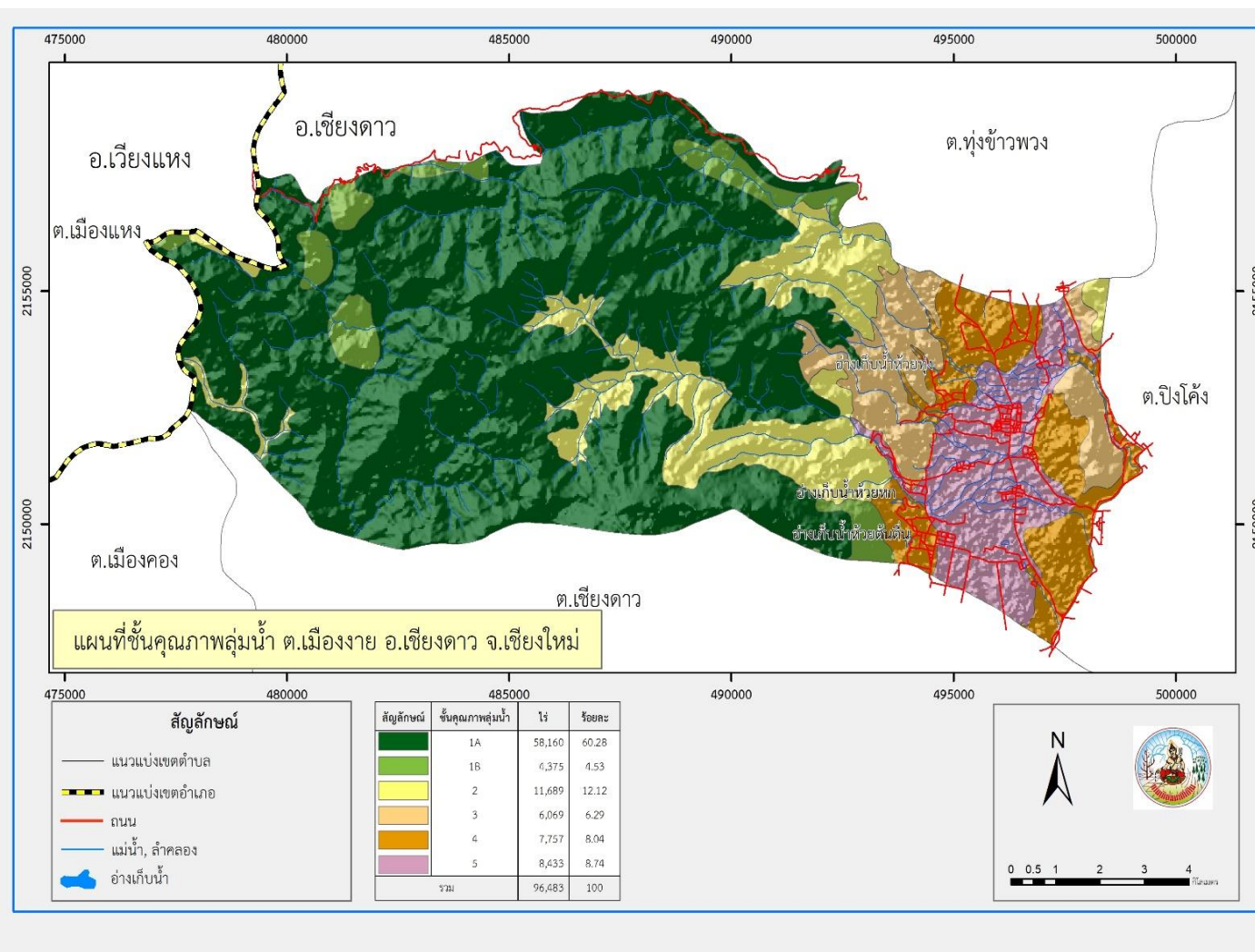
แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

3.2 ทรัพยากรน้ำ

ที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝน และน้ำดิบจากบ่อน้ำตื้น ซึ่งจะต้องนำมาผ่านกระบวนการของระบบประปา สำหรับน้ำใต้ดินมีปริมาณน้อยไม่สามารถนำขึ้นมาใช้ให้พอเพียงได้

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ น้ำแม่คอง น้ำแม่ซ้อน ห้วยน้ำก๊าด
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยหก อ่างเก็บน้ำห้วยต้นตื้น อ่างเก็บน้ำ

ห้วยหัวทุ่ง

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาล ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

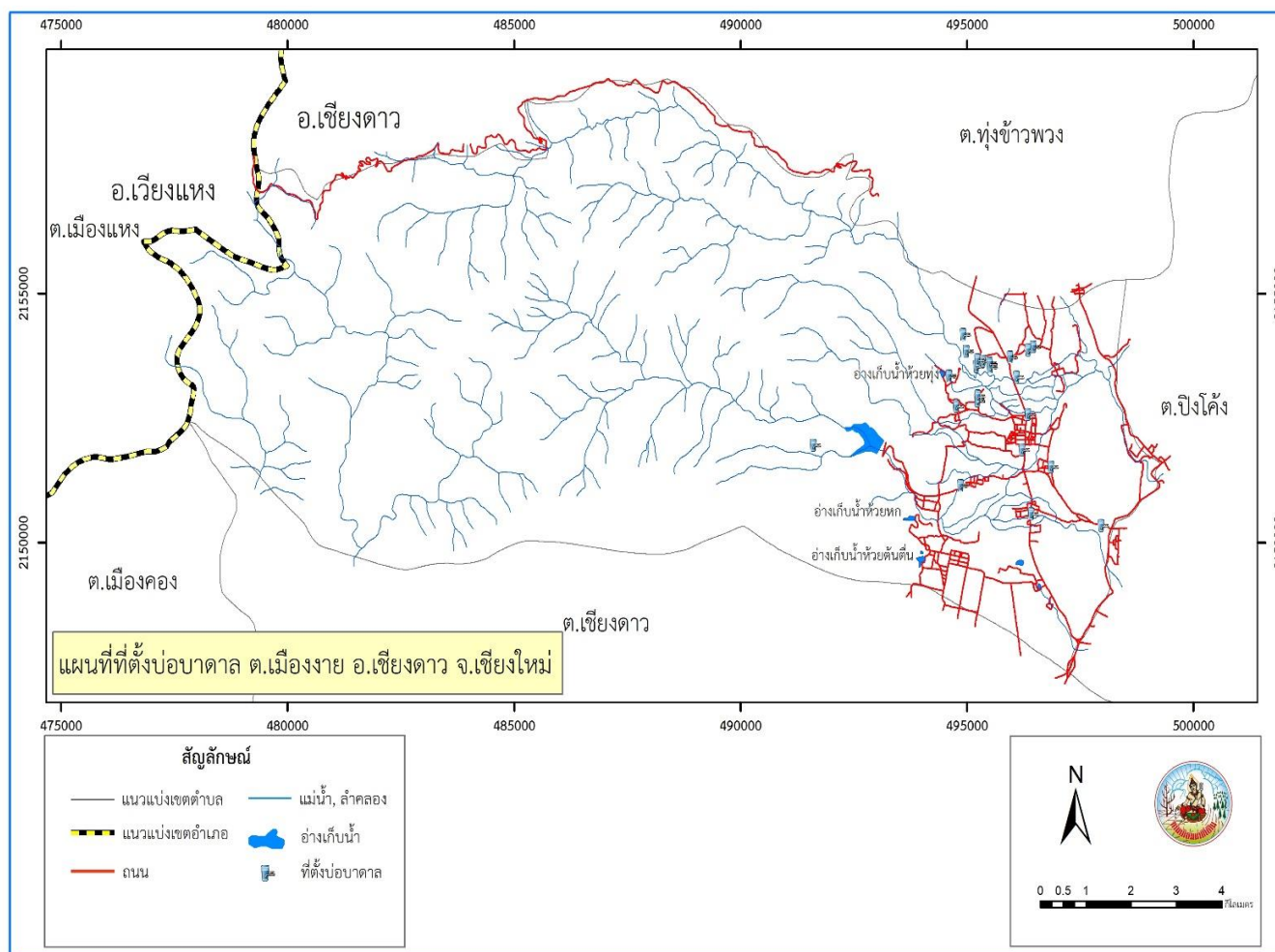
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	19.46196	98.92029	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	90	4.1
2	19.47438	98.96309	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	90	10
3	19.47627	98.95459	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	130	6
4	19.47621	98.95750	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	124	8
5	19.47724	98.95601	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	121.5	9
6	19.46759	98.96547	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	103.5	2.5
7	19.46117	98.96428	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	45	3.9
8	19.47687	98.95739	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	121.5	7
9	19.47749	98.95480	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	133	12
10	19.47907	98.95245	บ่อเกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	130	25
11	19.45468	98.95129	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	64	1
12	19.44743	98.98089	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	120	10
13	19.44958	98.9661	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	22.5	1.8
14	19.47800	98.9617	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	66	14
15	19.47924	98.9655	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	48.78	4.57
16	19.47989	98.96660	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	90	15
17	19.47029	98.95483	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	102	10
18	19.47459	98.94886	บ่ออุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	102	0

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
19	19.48206	98.95183	บ่ออุบิโภาค-ปริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	90	18
20	19.47004	98.95483	บ่ออุบิโภาค-ปริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	120	14
21	19.45803	98.97030	บ่ออุบิโภาค-ปริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54.88	13.72
22	19.46907	98.95040	บ่ออุบิโภาค-ปริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	79.27	13.11
23	19.47095	98.95493	บ่ออุบิโภาค-ปริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	90	10

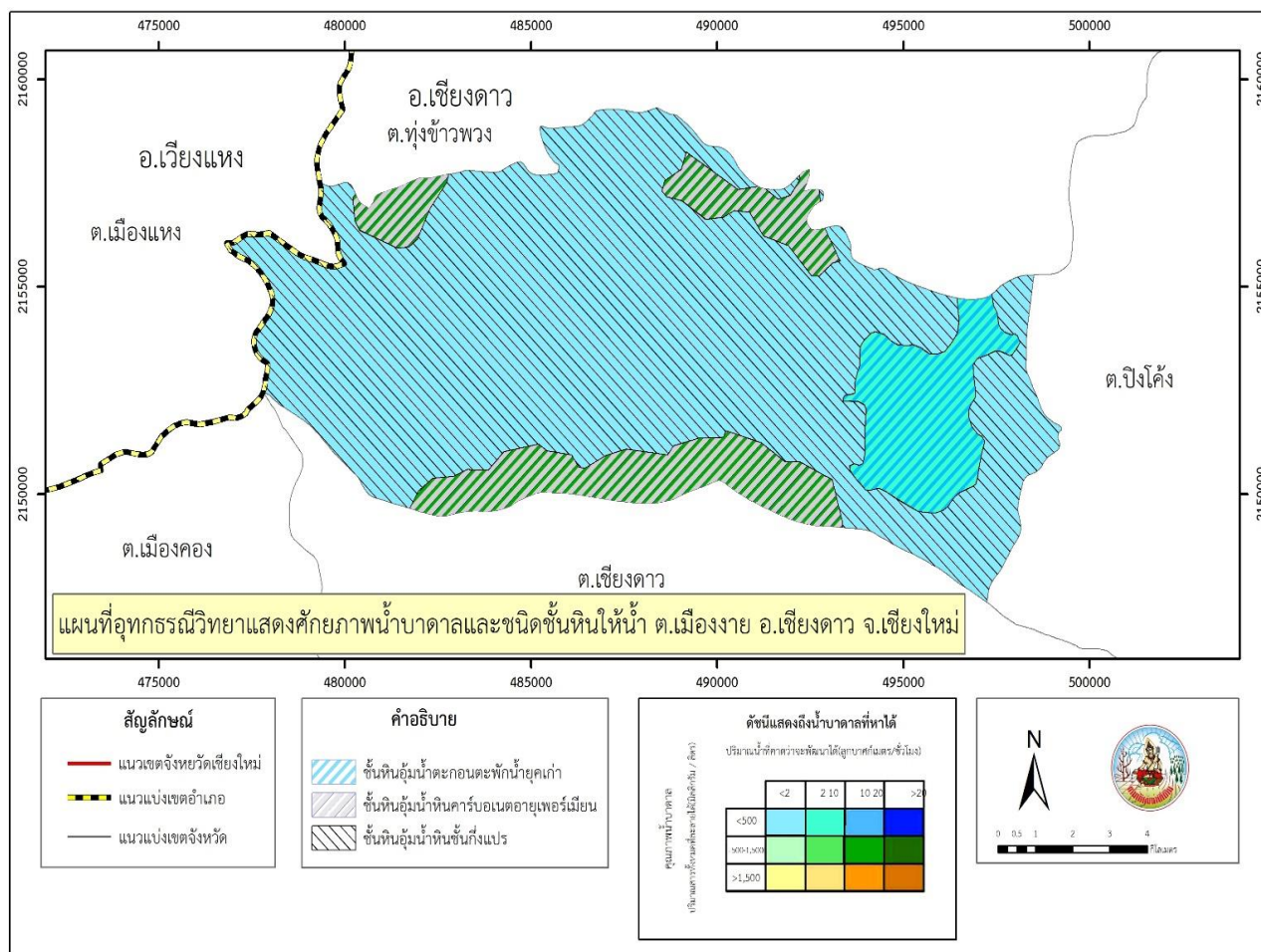
แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

1) ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) สภาพพื้นที่เป็นที่ปลูกคลิ้นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลิ้นลอนลาด การระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 493 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

1.1) หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB : ชุดดินบ้านจ้อง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 429 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล

1.2) หน่วยแผนที่ดิน Bg-clC : ชุดดินบ้านจ้อง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 64 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินหางดง (Hd) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ หน่วยแผนที่ดิน Hd-siClA : ชุดดินหางดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,805 ไร่ หรือร้อยละ 2.91 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ หน่วยแผนที่ดิน Kp-siA : ชุดดินกำแพงเพชร ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,398 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินลี (Li) สภาพพื้นที่เป็นที่ปลูกคลิ้นลอนชันถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี เนื้อที่รวมทั้งหมด 2,949 ไร่ หรือร้อยละ 3.06 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

4.1) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD : ชุดดินลี ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 468 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของพื้นที่ตำบล

4.2) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE : ชุดดินลี ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,481 ไร่ หรือร้อยละ 2.57 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินแม่แตง (Mt) สภาพพื้นที่เป็นที่ปลูกคลิ้นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ หน่วยแผนที่ดิน Mt-clC : ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,985 ไร่ หรือร้อยละ 2.06 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl) สภาพพื้นที่เป็นที่ปลูกคลิ้นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,911 ไร่ หรือร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน ดังนี้

6.1) หน่วยแผนที่ดิน Mt-fl-sB : ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 955 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของพื้นที่ตำบล

6.2) หน่วยแผนที่ดิน Mt-fl-sLB/d3c : ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น มีเนื้อที่ 956 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของพื้นที่ตำบล

7) ดินแม่แตงที่มีธาตุเป็นต่างสูง (Mt-hb) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ หน่วยแผนที่ดิน Mt-hb-clB : ดินแม่แตงที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,163 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินพาน (Ph) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็ว คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ph-sicA : ชุดดินพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,152 ไร่ หรือร้อยละ 1.19 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินโพนงาม (Png) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี คือ

หน่วยแผนที่ดิน Png-sLD : ชุดดินโพนงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 483 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินภูผาม่าน (Ppm) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ppm-clC : ชุดดินภูผาม่าน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 322 ไร่ หรือร้อยละ 0.33 ของพื้นที่ตำบล

11) ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด (Sp-fl) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 665 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน ดังนี้

11.1) หน่วยแผนที่ดิน Sp-fl-sLB : ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 380 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

11.2) หน่วยแผนที่ดิน Sp-fl-sLC : ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 285 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล

12) ดินสันป่าตองที่มีธาตุเป็นต่างสูง (Sp-hb) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

หน่วยแผนที่ดิน Sp-hb-sLB : ดินสันป่าตองที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 397 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของพื้นที่ตำบล

13) ชุดดินสีทน (St) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

หน่วยแผนที่ดิน St-silA : ชุดดินสีทน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 765 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ตำบล

14) ชุดดินวังไผ่ (Wi) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีปานกลาง คือ

หน่วยแผนที่ดิน Wi-clC : ชุดดินวังไผ่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 283 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล

15) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี คือ

หน่วยแผนที่ดิน Ws-clD : ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

16) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 77,466 ไร่ หรือร้อยละ 80.29 ของพื้นที่ตำบล

17) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) คือ

หน่วยแผนที่ดิน U : พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,214 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Bg-clB	ชุดดินบ้านจ้อง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	429	0.44
Bg-clC	ชุดดินบ้านจ้อง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	64	0.07
Hd-sic1A	ชุดดินหางดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,805	2.91
Kp-silA	ชุดดินกำแพงเพชร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,398	1.45
Li-gclD	ชุดดินลี่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	468	0.49
Li-gclE	ชุดดินลี่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	2,481	2.57
Mt-clC	ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,985	2.06
Mt-fl-s1B	ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	955	0.99
Mt-fl-s1B/d3c	ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น	956	0.99
Mt-hb-clB	ดินแม่แตงที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,163	2.24
Ph-sic1A	ชุดดินพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,152	1.19
Png-s1D	ชุดดินโพนงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	483	0.50
Ppm-clC	ชุดดินภูผาม่าน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	322	0.33
Sp-fl-s1B	ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	380	0.39
Sp-fl-s1C	ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	285	0.30
Sp-hb-s1B	ดินสันป่าตองที่มีธาตุเป็นต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	397	0.41
St-silA	ชุดดินสีทัน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	765	0.79
Wi-clC	ชุดดินวังไทร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	283	0.29
Ws-clD	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	31	0.03
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงชัน	77,466	80.29
U	ที่อยู่อาศัย	1,214	1.26
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		96,783	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

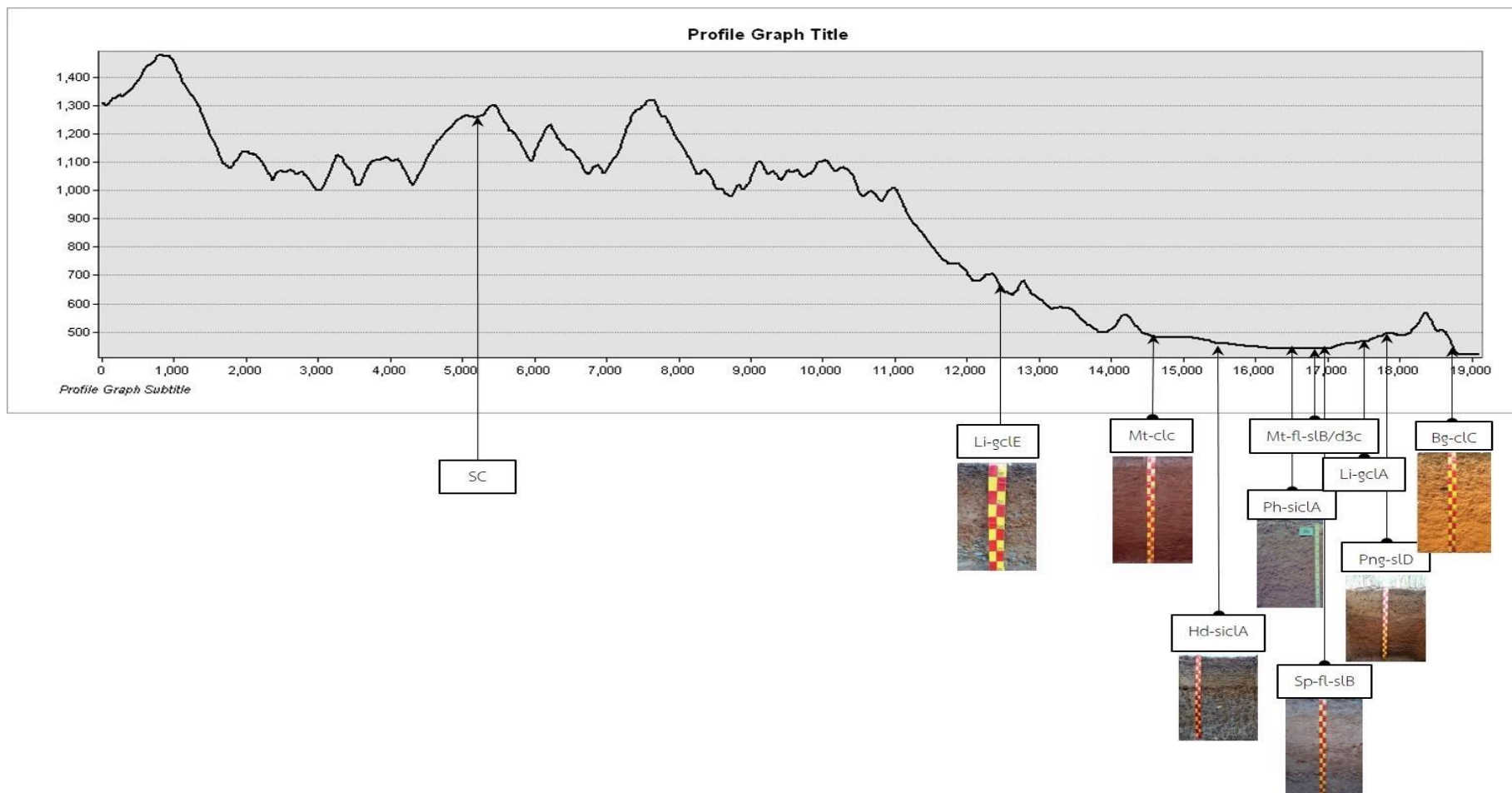

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Bg-clB	2-5	ดี	10-20	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	429	0.44
Bg-clC	5-12	ดี	10-20	0<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	64	0.07
Hd-sic1A	0-2	เลว	10-20	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	2,805	2.91
Kp-silA	0-2	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	1,398	1.45
Li-gclD	12-20	ดี	10-20	35-75	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	468	0.49
Li-gclE	20-35	ดี	10-20	35-75	25-50	ต่ำ	ปานกลาง-สูง	ต่ำ-ปานกลาง	ปานกลาง	2,481	2.57
Mt-clC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ-ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	1,985	2.06
Mt-fl-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	955	0.99
Mt-fl-slB/d3c	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ-ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	956	0.99
Mt-hb-clB	2-5	ดี	<10	>35	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	2,163	2.24
Ph-sic1A	0-2	เลว	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ-ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	1,152	1.19
Png-slD	12-20	ดี	<10	<35	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	483	0.50
Ppm-clC	5-12	ดี	10-20	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	322	0.33
Sp-fl-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	380	0.39
Sp-fl-slC	5-12	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	285	0.30
Sp-hb-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	397	0.41
St-silA	0-2	ค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ-ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	765	0.79
Wi-clC	5-12	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	283	0.29
Ws-clD	12-20	ดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	31	0.03
SC										77,466	80.29
U										1,214	1.26
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										96,783	100.00

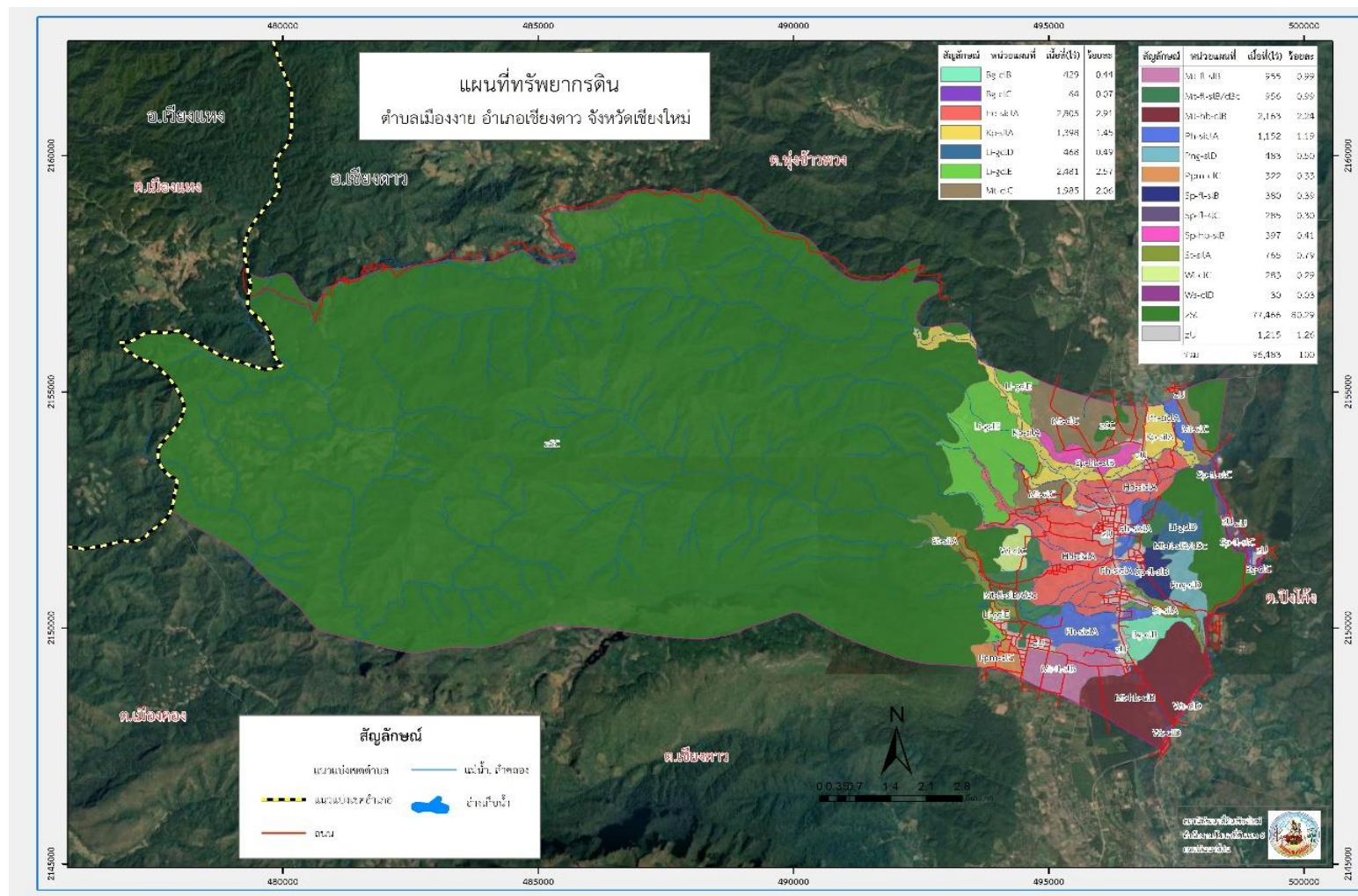
ที่มา: กองสำรวจดินและวิทยทรัพยากรดิน (2562)

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

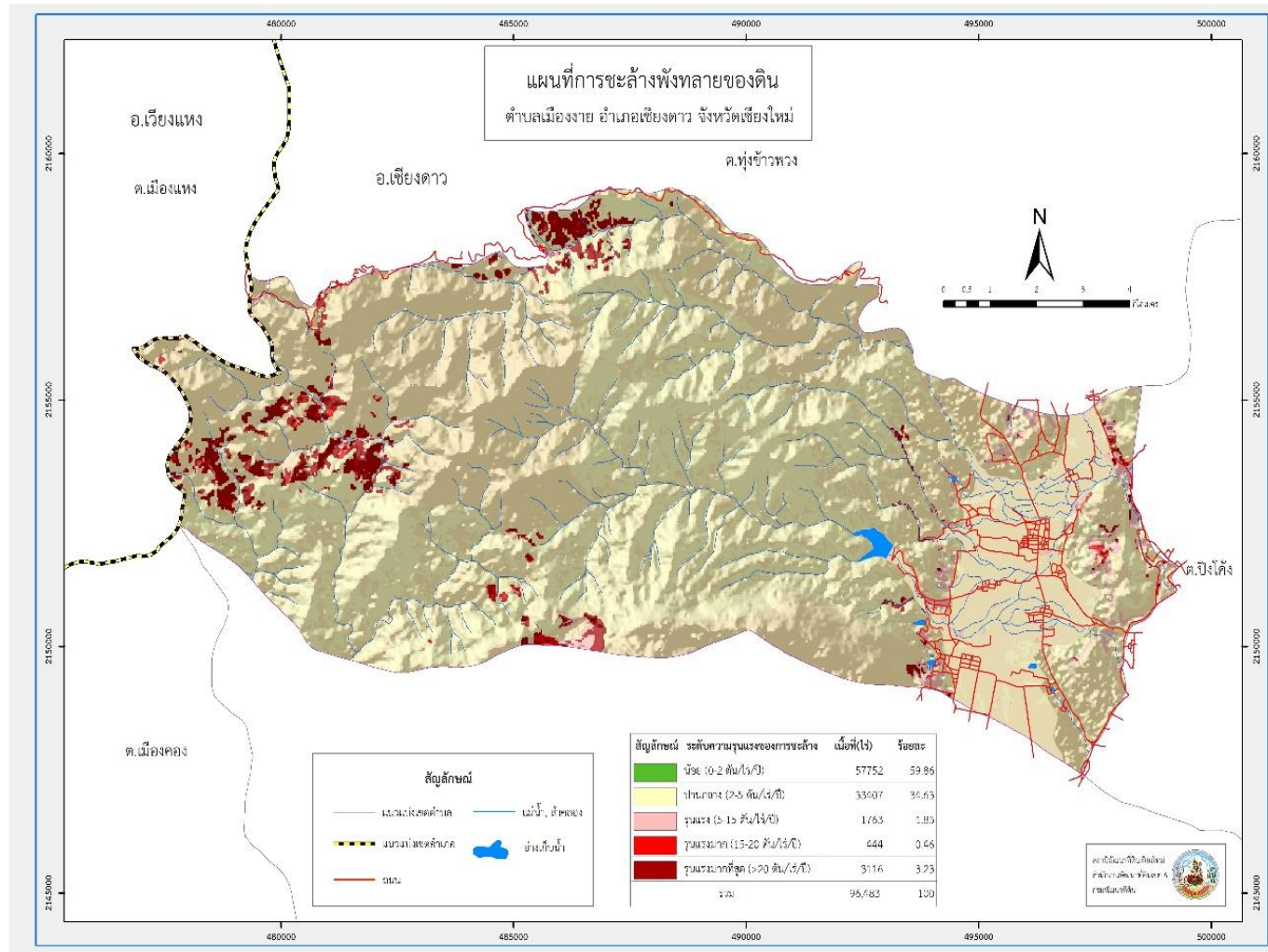
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	57,752	59.86
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	13,000	33,407	34.63
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	23,545	1,763	1.83
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	3,900	444	0.46
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	20,080	3,116	3.23
รวม	60,525	96,483	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลเมืองงาย คือ

- 1) ดินเสื่อมโทรม
- 2) ใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก
- 3) แหล่งน้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ
- 4) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 5) ปัญหาเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลเมืองงาย มีความต้องการ 6 ประการ คือ

1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 57,752 ไร่ (59.86%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 33,407 ไร่ (34.63%)
รุนแรง	เนื้อที่ 1,763 ไร่ (1.83%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 444 ไร่ (0.46%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 3,116 ไร่ (3.23%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลเมืองงาย พบว่า ปฏิภานของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ บ่อบาดาลน้ำตื้น

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลเมืองงาย คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 108 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนน้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

โครงการอ่างเก็บน้ำบ้านหนองบัว

2.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ

คลองส่งน้ำโครงการพิเศษสวนเกษตรเมืองงาย

3) ความรู้เรื่องการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

เนื่องจาก เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรค่อนข้างมากในพื้นที่เพื่อต้องการผลผลิตที่สูงจึงใช้ต้นทุนในการผลิตที่สูงเช่นกันแต่ในแต่ละปีราคาผลผลิตไม่เป็นไปตามที่ต้องการของตัวเกษตรกร จึงเกิดปัญหา ขาดทุน หรือ ได้กำไรน้อย เกษตรกรจึงมีความต้องการอยากได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เกี่ยวกับการลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนในการผลิต และ วิธีแนวทางทดแทนการใช้สารเคมีในการเกษตร

การแนะนำ คือ ถ้าเกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีอยู่ควรแนะนำการใช้ที่ถูกต้อง ถูกที่ ถูกเวลา และ ใช้อัตราที่เหมาะสม

แนะนำการใช้สารอินทรีย์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก และ น้ำหมักชีวภาพ เพื่อนำมาใช้ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรและสามารถลดต้นทุนการผลิต โดยการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลเมืองงาย

4) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรปลอดภัย (GAP) และ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (PGS)

5) สร้างรายได้จากการทำร้านค้าชุมชน (สินค้า OTOP 11 หมู่บ้าน)

สร้างร้านค้าชุมชนในพื้นที่ตำบลเมืองงาย นำสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละหมู่บ้านมาแนะนำเสนอเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชากร เสริมสร้างรายได้ให้กับผู้ที่ว่างงาน และ เสริมสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ตัวอย่าง สินค้าที่จะนำมาเสนอขายของแต่ละหมู่บ้าน เช่น กลุ่มทำน้ำพริกต่างๆของ ม.2 บ้านเมืองงายใต้ ชมมบ้านแอ่น(ชมมหมาก้าน) ปกติจะทำแค่ช่วงปีใหม่เมือง ของ ม.11 บ้านหนองบัว สานกำย หรือ ภาชนะจักสาน ของ (ม.10 ม.3 ม.4) เป็นต้น

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2552	15
2553	23
2554	-
2555	12
2556	22
2557	9
2558	8
2559	4
2560	-
2561	11
2562	2
2563	1
2564	1

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 2 ประการ คือ

- 1.1) ต้องการผลผลิตสูง
- 1.2) รายได้เพิ่มขึ้น

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ
- 2.2) ทำการเกษตรแบบเข้มข้น
- 2.3) ปลุกพืชนอกฤดู
- 2.4) ขาดองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงดิน

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ดินเสื่อมโทรม
- 3.2) การใช้สารเคมีปริมาณมาก
- 3.3) แหล่งน้ำไม่เพียงพอ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 2 ประการ คือ

- 4.1) ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.2) สุขภาพไม่ดี

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ฝายชะลอน้ำ
- 5.2) ปลุกหญ้าแฝกป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.3) ปรับปรุงดิน
- 5.4) ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

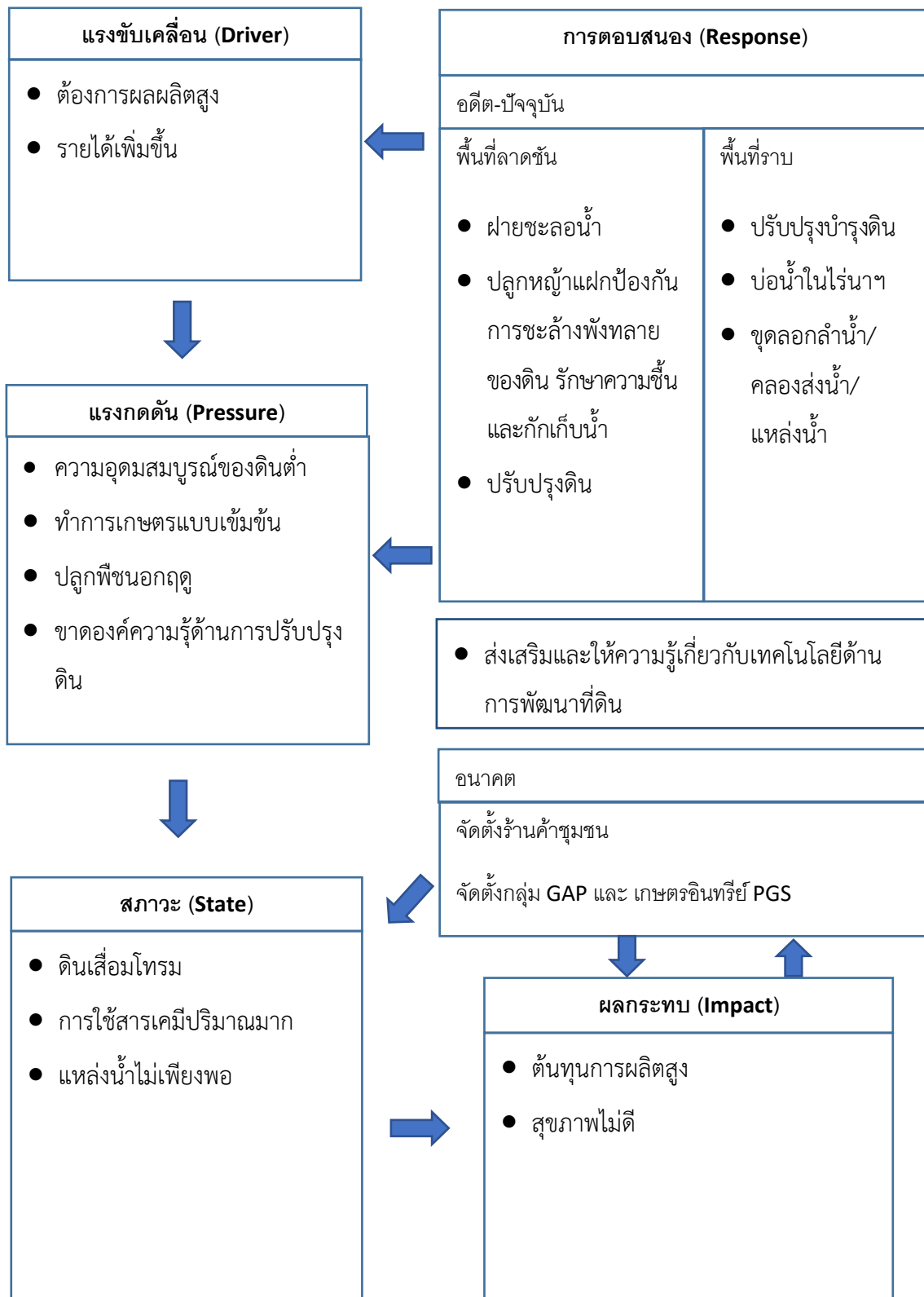
พื้นที่ราบ

- 5.5) ปรับปรุงบำรุงดิน
- 5.6) บ่อน้ำในไร่นา
- 5.7) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.8) ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

อนาคต

- (1) จัดตั้งร้านค้าชุมชน
- (2) จัดตั้งกลุ่ม GAP และ เกษตรอินทรีย์ PGS

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1

2) พืชผัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

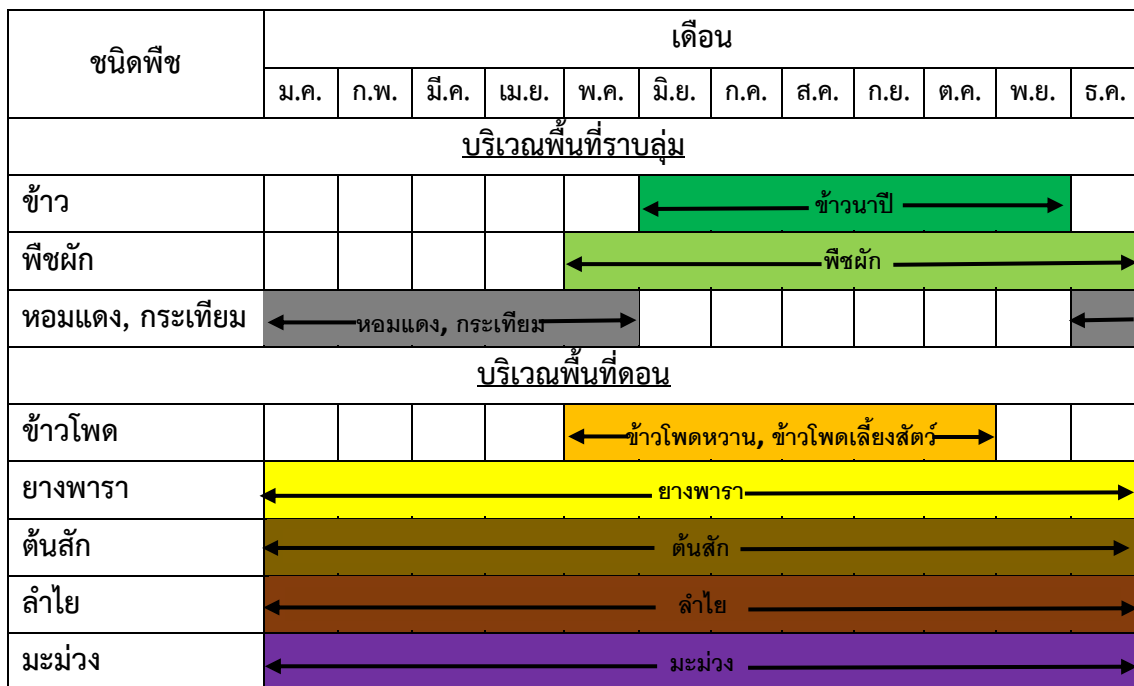
4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา สัก

3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลำไย มะม่วง

(รูปที่ 4-3)

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 13 ชุดดิน และ 2 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มี 7 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ กระจ่างเทียม ลำไย มะม่วง ยางพารา และสัก

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (ศันสนีย์ อรัญญาสน์ และคำรณ ไทรพิง, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sicA Ph-sicA และ St-silA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) และ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Li-gclD Li-gclE Mt-clC Mt-fl-slB Mt-fl-slB/d3c Mt-hb-clB Png-slD Ppm-clC Sp-fl-slB Sp-fl-slC Sp-hb-slB St-silA Wi-clC Ws-clD และ SC

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูแล้ง)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) โดยไม่มีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา หรือนอกฤดูฝน ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Hd-sic1A Kp-silA Li-gclD Li-gclE Mt-clC Mt-fl-s1B Mt-fl-s1B/d3c Mt-hb-clB Ph-sic1A Png-s1D Ppm-clC Sp-fl-s1B Sp-fl-s1C Sp-hb-s1B St-silA Wi-clC Ws-clD และ SC

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน หรือเขตชลประทาน)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Mt-clC Mt-fl-s1B Mt-fl-s1B/d3c Mt-hb-clB Ppm-clC Sp-fl-s1B Sp-fl-s1C Sp-hb-s1B และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) และ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD Png-s1D St-silA และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A Li-gclE Ph-sic1A และ SC

ข้าวไร่

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินที่มีความเหมาะสมสูงโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ หน่วยแผนที่ Mt-hb-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Mt-clC Mt-fl-sLB Mt-fl-sLB/d3c Png-slD Ppm-clC Sp-fl-sLB Sp-fl-sLC Sp-hb-sLB Wi-clC และ Ws-clD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD Li-gclE และ St-silA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A Ph-sic1A และ SC

ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC

Hd-sic1A Kp-silA Li-gclD Mt-clC Mt-fl-slB Mt-fl-slB/d3c Mt-hb-clB Ph-sic1A Png-s1D
Ppm-clC Sp-fl-slB Sp-fl-slC Sp-hb-slB St-silA Wi-clC และ Ws-clD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน และ SC

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมสูงโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ หน่วยแผนที่ Mt-hb-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kp-silA Sp-hb-slB St-silA และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Hd-sic1A Mt-clC Mt-fl-slB Mt-fl-slB/d3c Ph-sic1A Png-s1D Sp-fl-slB Sp-fl-slC และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD Li-gclE และ SC

ไผ่

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kp-silA Mt-hb-clB Ppm-clC Sp-hb-slB St-silA Wi-clC และ Ws-clD

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Hd-sic1A Li-gclD Li-gclE Mt-clC Mt-fl-slB Mt-fl-slB/d3c Ph-sic1A Png-slD Sp-fl-slB และ Sp-fl-slC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน SC

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kp-silA Mt-clC Sp-fl-slB Sp-hb-slB และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Mt-fl-slB Mt-fl-slB/d3c Mt-hb-clB Png-slD Ppm-clC Sp-fl-slC St-silA Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sicA Li-gclD Li-gclE Ph-sicA

ฝรั่ง

คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมสูงโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ หน่วยแผนที่ Mt-hb-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Mt-clC Mt-fl-sLB Mt-fl-sLB/d3c Ppm-clC Sp-fl-sLB Sp-fl-sLC Sp-hb-sLB และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o)) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Png-sLB St-silA และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sicA Li-gclD Li-gclE Ph-sicA และ SC

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Mt-clC Mt-fl-sLB Mt-fl-sLB/d3c Mt-hb-clB Ppm-clC Sp-fl-sLB Sp-fl-sLC และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Png-sLD Sp-hb-sLB St-silA และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A Li-gcLD Li-gcLE Ph-sic1A และ SC

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และสารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bg-clB Bg-clC Kp-silA Mt-clC Mt-fl-sLB Mt-fl-sLB/d3c Mt-hb-clB Ppm-clC Sp-fl-sLB Sp-fl-sLC Sp-hb-sLB และ Wi-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Png-sLD St-silA และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A Li-gcLD Li-gcLE Ph-sic1A และ SC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลเมืองยาง อำเภอเขียงดาว จังหวัดเขียงใหม่

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		ข้าวไร่	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	กล้วย	ไผ่	ลำไย	ฝรั่ง	มะม่วง	ยางพารา	สัก
		ฤดูแล้ง	ฤดูฝน/เขตชลประทาน									
Bg-clB	N	N	S2s	S2s	S2ms	S3z	S3z	S3z	S2s	S2s	S2msz	
Bg-clC	N	N	S2se	S2s	S2ms	S3z	S3z	S3z	S2es	S2sz	S2msz	
Hd-sic1A	S2ms	N	N	N	S2mos	S3o	S3o	N	N	N	N	
Kp-silA	N	N	S2s	S2s	S2ms	S2s	S2ms	S2s	S2s	S2s	S2ms	
Li-gclD	N	N	S3e	S3r	S2erms	N	S3r	N	N	N	N	
Li-gclE	N	N	N	S3re	S3e	N	S3er	N	N	N	N	
Mt-clC	N	N	S2e	S2s	S2ms	S3z	S3z	S2sz	S2es	S2sz	S2msz	
Mt-fl-s1B	N	N	S2s	S2s	S2ms	S3z	S3z	S3z	S2s	S2s	S2msz	
Mt-fl-s1B/d3c	N	N	S2s	S2s	S2ms	S3z	S3z	S3z	S2s	S2s	S2msz	
Mt-hb-clB	N	N	S2s	S1	S2m	S1	S2m	S3z	S1	S2sz	S2m	
Ph-sic1A	S2m	N	N	N	S2mos	S3o	S3o	N	N	N	N	
Png-slD	N	N	S3e	S2sre	S2ems	S3ez	S3z	S3r	S3e	S3r	S3r	
Ppm-clC	N	N	S2se	S2s	S2ms	S2es	S2ems	S3z	S2e	S2sz	S2ms	
Sp-fl-s1B	N	N	S2s	S2s	S2ms	S3z	S3z	S2s	S2s	S2s	S2msz	
Sp-fl-s1C	N	N	S2se	S2s	S2ms	S3z	S3z	S3z	S2es	S2sz	S2msz	
Sp-hb-s1B	N	N	S2s	S2s	S2ms	S2s	S2ms	S2s	S2s	S3z	S2ms	

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		ข้าวไร่	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	กล้วย	ไผ่	ลำไย	ฝรั่ง	มะม่วง	ยางพารา	สัก
		ฤดูแล้ง	ฤดูฝน/เขตชลประทาน									
St-silA	S2ms	N	S3o	S3o	S2mos	S2os	S2mos	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Wi-clC	N	N	S2soe	S2eos	S2m	S2es	S2em	S2sz	S2eo	S2s	S2mo	S2mo
Ws-clD	N	N	S3e	S2erz	S2em	S3e	S2erm	S3r	S3e	S3r	S3r	S3r
SC	N	N	N	N								

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

- 2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:
m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช	o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	r = สภาวะการหยั่งลึกของราก
z = สารพิษ	e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเมือง เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเมือง เชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561- 2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
3	คำสั่งนายกรัฐมนตรี แลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 1. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 1.1 พัฒนาภาคเกษตร 1.1.1 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและ ไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 1.1.2 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 1.1.3 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการ ผลิตต่างๆ 2. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการ เติบโตอย่างยั่งยืน 2.1 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือ ครองที่ดิน 2.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และ ทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 1. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่าง ยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตร ปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการ บริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มี ศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่ม จังหวัดสีเขียว
9	แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการเกษตรการผลิตสินค้าชุมชน การค้า การลงทุน สู่สากล ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
10	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการระบบนิเวศน์ชุมชนอย่างมี ส่วน ร่วม ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ป่า ดิน น้ำ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และ สิ่งแวดล้อม ให้เกิดการเกื้อกูลกันอย่างสมดุล

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลเมืองงายใช้แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2561-2564 เป็นแนวทาง ซึ่งเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่เมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	89,212	92.46
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	5,159	5.36
2.1 เขตนาข้าว	3,999	4.14
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	3,131	3.25
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	868	0.90
2.2 เขตปลูกพืชไร่	28	0.03
เขตปลูกข้าวโพด	28	0.03
2.3 เขตปลูกไม้ผล	963	1.00
1) เขตปลูกลำไย	840	0.87
2) เขตปลูกมะม่วง	123	0.13
2.4 เขตปลูกพืชผัก	29	0.03
เขตปลูกกระเทียม	29	0.03
2.5 เขตปลูกไม้ยืนต้น	108	0.11
1) เขตปลูกยางพารา	47	0.05
2) เขตปลูกสัก	61	0.06
2.6 เขตปศุสัตว์	32	0.03
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,689	1.75
4. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	286	0.30
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	137	0.14
รวม	96,483	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 89,212 ไร่ หรือร้อยละ 92.46 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ อุทยานแห่งชาติผาแดง (เชียงดาว) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เชียงดาว ป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น ซึ่งเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นกลุ่มน้ำสาขาของกลุ่มน้ำแม่ น้ำกก

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 5,159 ไร่ หรือร้อยละ 5.36 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 3,131 ไร่ หรือร้อยละ 3.25 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินหางดง (Hd) ชุดดินพาน (Ph) ชุดดินสะตึก (St) และชุดดินแม่แตง (Mt) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ
- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย เสี่ยงต่อความเสียหายจากน้ำท่วม
- ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- สำหรับพื้นที่ในเขตชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น กระเทียม และปลูกพืชผัก

ปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง การขุดลอกแหล่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน

และกำจัดโรคแมลงของข้าว

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 868 ไร่ หรือร้อยละ 0.90 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl) ดินแม่แตงที่อิมตัวเบสสูง (Mt-hb) และดินสันป่าตองที่อิมตัวเบสสูง (Sp-hb) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ มีโอกาสเกิดชั้นดาน ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้

ข้าวแตกกอยาก

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุน บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมชลประทาน* สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ

2) *กรมการข้าว* สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว

2) เขตปลูกพืชไร่

เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 28 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด (Sp-fl)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- ดินเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วิธีพืช
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3) เขตไม้ผล

3.1) เขตปลูกลำไย มีเนื้อที่ 840 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินแม่แตง (Mt) ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl) ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด (Sp-fl) ดินแม่แตงที่อิมตัวเบสสูง (Mt-hb) และชุดดินวังไทร (Wi) ตามลำดับ

3.2) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl) และดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด (Sp-fl)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินมีความเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืช

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากรัฐบาลส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

4) เขตปลูกพืชผัก

เขตปลูกกระเทียม มีเนื้อที่ 29 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl)

5) เขตปลูกไม้ยืนต้น

5.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 47 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) และดินแม่แตงที่เป็นดินร่วนละเอียด (Mt-fl) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
 - ดินมีความเป็นกรด
 - ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
 - มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- การจัดการที่ดินในอนาคต**
- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
 - ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
 - ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ**
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

5.2) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 61 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) และชุดดินแม่แตง (Mt) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินแน่นทึบได้ชั้นไทรพรวน รากพืชซ่อนไชได้ยาก
- ดินมีความเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

6) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่คือ ชุดดินหางดง (Hd)

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 1,689 ไร่ หรือร้อยละ 1.75 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

6.4.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด

มีเนื้อที่ 286 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ บ่อดิน พื้นที่ถม พื้นที่ลุ่ม

6.4.5 เขตแหล่งน้ำ

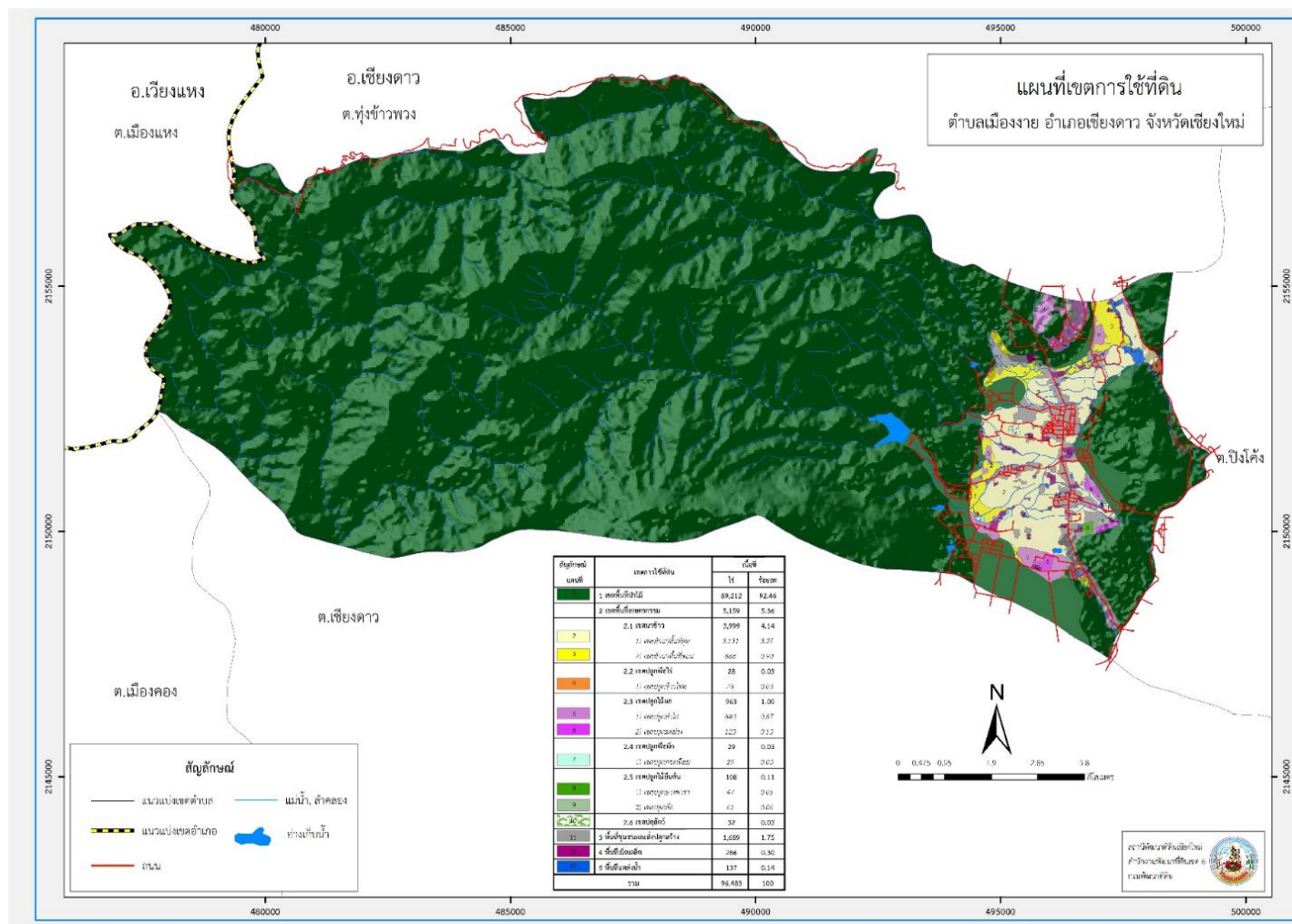
มีเนื้อที่ 137 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
ข้าว						← ข้าวนาปี →							
พืชผัก					← พืชผัก →								
หอมแดง-กระเทียม	← หอมแดง, กระเทียม →											←	
บริเวณพื้นที่ดอน													
ข้าวโพด					← ข้าวโพดหวาน, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ →								
ยางพารา	← ยางพารา →												
ต้นสัก	← ต้นสัก →												
ลำไย	← ลำไย →												
มะม่วง	← มะม่วง →												

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2564

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย ไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลเมืองงาย เพื่อมีมติให้ ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนา ที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) พัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

- 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.1.5) การรณรงค์โกลบตอซัง
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 1.4) พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2.4) พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) **เขตทำนา** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) จัดตั้งร้านค้าชุมชน (เทศบาลตำบลเมืองงาย)
- 1.2) จัดหาเมล็ดข้าวพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร (กรมการข้าว)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวคุณภาพ (กรมการข้าว)
- 1.4) จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวระบบ GAP (กรมการข้าว)

2) **เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) จัดตั้งร้านค้าชุมชน (เทศบาลตำบลเมืองงาย)
- 2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP (กรมวิชาการเกษตร)
- 2.3) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลเมืองงาย

โครงการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2565

- 1) โครงการก่อสร้างระบบประปาเพื่อการเกษตร (หมู่ที่ 11) บ้านหนองบัว งบประมาณ 500,000 บาท ก่อสร้างระบบประปาเพื่อการเกษตร ระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดมอเตอร์ 2 แรงม้า และ วางท่อจ่ายน้ำพีวีซี ความยาวไม่น้อยกว่า 2,350 เมตร
- 2) โครงการก่อสร้างระบบประปาบาดาลขนาดใหญ่ (หมู่ที่ 3) บ้านใหม่ งบประมาณ 2,330,000 บาท (โครงการกั้นเงินไม่สามารถดำเนินการได้จะต้องขออนุมัติจากสภาเทศบาล ตำบลเมืองงายใหม่ในปีงบประมาณ 2565 ราคาอาจเพิ่มขึ้น)

โครงการบริหารจัดการน้ำที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองงาย

- 1) โครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน (หมู่ที่ 4) บ้านแม่ซ้อน งบประมาณ 4,895,000 บาท
- 2) ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน แบบผิวดิน ขนาดใหญ่มาก ตามแบบกรมทรัพยากรน้ำ (หนองบวผู้ว่อง)
- 3) โครงการก่อสร้างขุดสระกักเก็บน้ำ งบประมาณ 1,434,800

- 4) โครงการเรียงหินยาแนวลำห้วยหลวง (หมู่ที่ 2) บ้านเมืองงายใต้ งบประมาณ 12,000,000 บาท
- 5) โครงการก่อสร้างถังเก็บน้ำใสสำหรับระบบประปา (หมู่ที่ 10) บ้านสัน งบประมาณ 1,000,000 บาท
- 6) โครงการก่อสร้างระบบกรองน้ำบาดาล (หมู่ที่ 10) บ้านสัน งบประมาณ 300,000 บาท

เทศบาลตำบลพระธาตุปู่ก่า

โครงการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2565

- 1) โครงการจัดซื้อถังกรองน้ำระบบประปาภูเขา หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านสันป่าไหล่ งบประมาณ 68,000 บาท
 - 2) โครงการปรับปรุงระบบจ่ายน้ำประปา หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านแม่ซ้อนหน้าค่ายฯ งบประมาณ 177,000 บาท
 - 3) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก แบบมีฝาปิด ร่องน้ำช่วงบ้านนายเรวัต แก้วของผาง ถึงห้วยฮ่อฮัก งบประมาณ 599,000 บาท หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย ขนาดกว้าง 0.60 ม. ลึก 0.60 ม. ยาว 150 ม.
 - 4) โครงการขยายผิวจราจรคอนกรีตเสริมเหล็ก งบประมาณ 599,000 บาท สายเข้าหมู่บ้าน ช่วงบ้านนายก่องแก้ว พรหมดีบ ถึงลานลำห้วยแม่งาย หมู่ที่ 5 บ้านสบงาย
 - 5) โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก งบประมาณ 274,000 บาท เข้าพื้นที่การเกษตรทางไปเหล่าหลวง หมู่ที่ 7 บ้านขุนซ้อน
 - 6) โครงการขยายผิวจราจรคอนกรีตเสริมเหล็ก งบประมาณ 498,000 บาท สายเข้าหมู่บ้านจากบ้านนางสายสมร สร้างใหม่ ถึงบ้านนางจันทร์ตา เกตุบุญเรือง หมู่ที่ 8 บ้านสหกรณ์
 - 7) โครงการก่อสร้างอาคารเก็บของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสหกรณ์ หมู่ 8 งบประมาณ 262,000 บาท
 - 8) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก งบประมาณ 285,000 บาท แบบมีฝาปิด ขนาดกว้าง 0.30 ม. ลึก 0.30 ม. ยาวรวม 71.00 ม. และงานขุดวางท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด ศก. 0.40 ม. ยาว 40 ม. พร้อมบ่อพัก 2 บ่อ ชุมชนบ้านแม่จาใต้ หมู่ที่ 9
- เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของเทศบาลตำบลเมืองงาย กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลเมืองงายในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน (2) ใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก (3) แหล่งน้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ

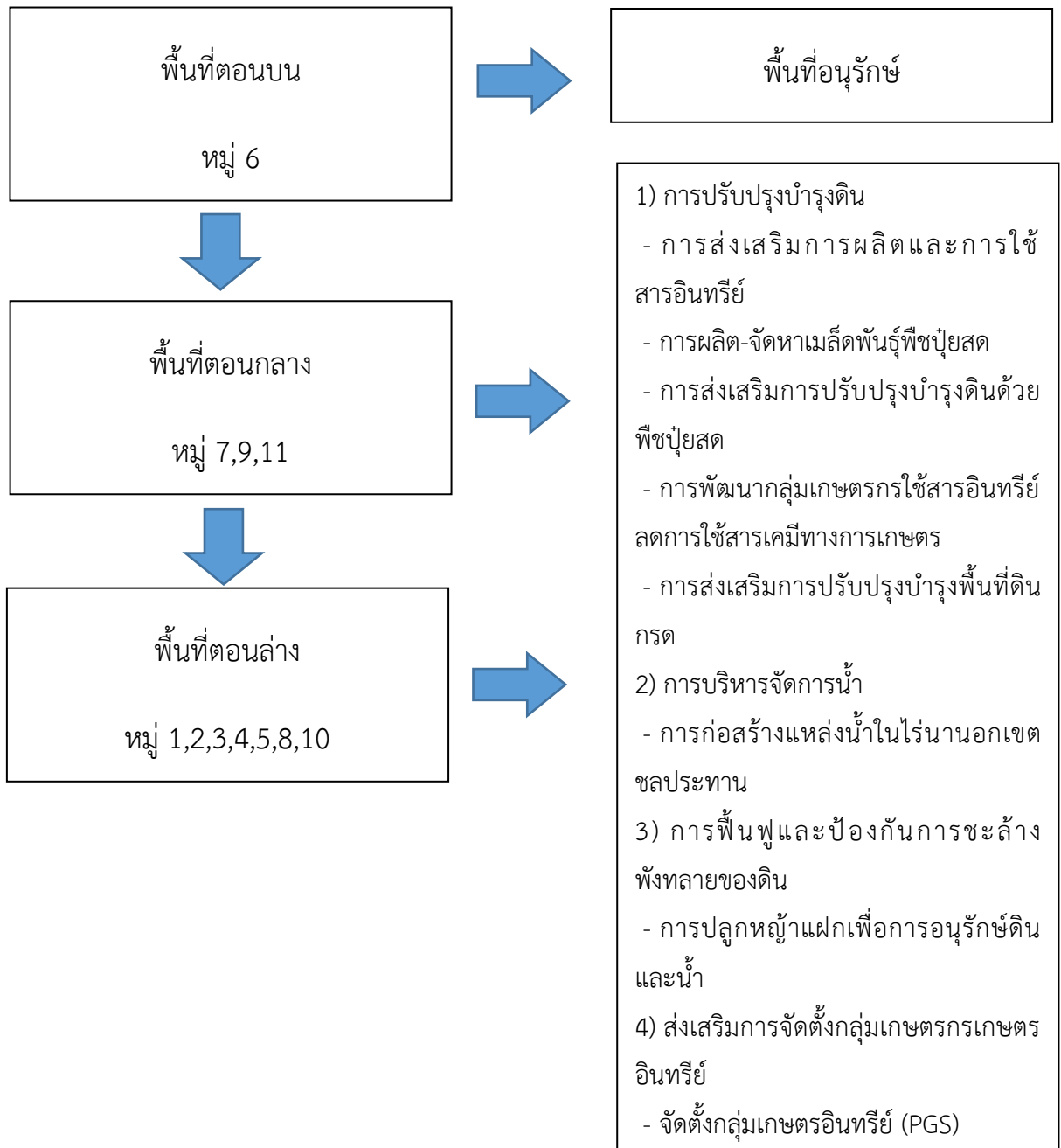
ปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารลดลงส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตร อีกทั้ง มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ในกรณีของแหล่งน้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น อีกทั้งระบบชลประทานและแหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้านในตำบลเมืองงาย ที่เร่งด่วน คือ “การจัดการน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ โดย การขุดลอกแหล่งน้ำเดิม ขุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และ บ่อบาดาลน้ำตื้น

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบาดแล้งน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 3 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำคลองส่งน้ำ (2) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (3) บ่อบาดาลน้ำตื้น

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 3 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “การแก้ไขปัญหาของชุมชนใดชุมชนหนึ่งนั้น ต้องเกิดจากการคิดวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน โดยใช้การบูรณาการของหน่วยงานทุกภาคส่วน”

การแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก และแหล่งน้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ นั้นต้องมีการแก้ไขอย่างเป็นระบบ โดยใช้องค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงานในการเข้ามาแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในชุมชน ตามความต้องการของคนในชุมชน เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน โดยยึดหลักการแก้ปัญหาตามลักษณะภูมิสังคม พัฒนาทั้งระบบตลอดห่วงโซ่อุปทาน ดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

รูปที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาชุมชน ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1. การอบรมถ่ายทอดความรู้
2. จัดหาปัจจัยการผลิต

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

1. การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
2. การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
3. การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
4. การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
5. การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
6. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
7. ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ
1 เขตพื้นที่ป่าไม้ เนื้อที่ 89,212	-
2 เขตพื้นที่เกษตรกรรม 2.1 เขตทำนา เนื้อที่ 3,999 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ 3. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง 4. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 5. ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ
2.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 28 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด 2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ 3. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง 4. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน 5. สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วิธีพืช 6. สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
2.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 963 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน 3. การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช 4. สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืช 5. ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)
2.4 เขตปลูกพืชผัก เนื้อที่ 29 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน 3. ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ 4. ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ
2.5 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 108 ไร่	1. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ
2.6 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 32 ไร่	-
3 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เนื้อที่ 1,689 ไร่	-
4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด เนื้อที่ 286 ไร่	-
5 พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 137 ไร่	-

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1 เขตทำนา เนื้อที่ 3,999 ไร่	1. กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง การขุดลอกแหล่งน้ำ 2. กรมการข้าว สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว 3. กรมส่งเสริม สนับสนุนการปลูกพืชระบบ GAP

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 28 ไร่	1. กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต 2. กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ
3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 963 ไร่	1. กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ 2. กรมชลประทาน สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง 3. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล 3. กรมส่งเสริม สนับสนุนการปลูกพืชระบบ GAP

แผนการใช้ที่ดินตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเมืองงาย อำเภอเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
เขตนาข้าว,เขตปลูก พืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์ พืชปุ๋ยสด	ตัน	4	4	4	4	4	20	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	595,000	พด.
เขตนาข้าว,เขตปลูก พืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืน ต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	800	800	800	800	800	4,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	3	3	3	3	3	15	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ ผล/ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	25	25	25	25	25	125	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ ผล/ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	350,000	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2563	2564	2565	2566	2567		2563	2564	2565	2566	2567		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	5	25	104,000	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการ ชะล้างพังทลายของดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่ แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พด.
	4. พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่ แหล่งน้ำ	4.1 ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิต เกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการ รับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	ราย	10	10	10	10	10	50	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- ADB. 2012. *The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries*. Mandaluyong City, Philippines.
- FAO. 1974. *A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report*. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. *Guidelines for Land Use Planning*. Rome.
- NRC. 1975. *Land Use Planning*. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. *Land Use in Advancing Agriculture*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- กรมการปกครอง. 2562. *จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่งอน ณ วันที่ 30 เมษายน 2562*. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2562. *รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลแม่งอน ปี 2562*. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2564. *ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล*. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. *หมอดินอาสาตำบลแม่งอน ปี 2564*. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562. *จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2562*. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. *ภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศเชียงใหม่.pdf>, 9 เมษายน 2564.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2564. *สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2524-2553)*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ. 2561. *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2561-2565*. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. *ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดเชียงใหม่*. ไฟล์ข้อมูล.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. *ข้อมูลทรัพยากรดิน*. ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. ปทานุกรมปฐพีวิทยา. สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรฟัก. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้
ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่. 2564. ยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. 2560. แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2661-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหาร
จัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25
กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

Chlangmal Land Development Station
สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำบลคอนแก้ว อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ 50180